

Leto XIX. Štev. 170

DIREKTOR BORBE VLAJKO BEGOVIC GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK MIROSLAV VITOROVIC UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

„LJUDSKA PRAVICA“ USTANOVLJENA 3. OKTOBRA 1934 • MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDNIK, OD OSVOBODITVE DO 1. JUL. 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK • OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA KOT „BORBA“ ZA SLOVENIJO

TOVARIŠ EDVARD KARDELJ O PRIPRAVAH NA KOMUNE

Komuna terja odločilno vlogo ljudstva in ne pomeni zgolj nove administrativne razdelitve krajev

Zato se tudi ne sme uveljaviti partikularizem okraja, marveč utrditi vloga in oblastvena pristojnost občine

Beograd, 17. julija.

Danes popoldne so podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Edvard Kardelj, predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić in predsednik Izvršnega sveta Srbije Jovan Veselinov sprejeli domače novinarje. Na konferenci je tovariš Edvard Kardelj govoril o pripravljanih delih za ustanavljanje komun.

Opaziti je nekateri težnje, je dejal tovariš Kardelj, ki kažejo naše nezadostno razumevanje pomena in značaja procesa, iz katerega nastaja komuna. Ena izmed posledic tega nerazumevanja pri nekaterih tovariših je tudi čisto precejšnja naglica, nezadostna pripravljenost, tako rekoč kampanjski stil dela, da bi stvari čimprej opravili. Ta naglica nikakor ni potrebna. Razpored družbenega plana za leto 1955 in njegovi instrumenti so izdelani na podlagi sedanje teritorialne razdelitve naše države, tako da imamo dejansko dovolj časa, da se temu silno važnemu vprašanju posvetimo temeljito in da se na njegovo ureditev dobro pripravimo.

Opaziti je nekatera napačna pojmovanja v zvezi s procesom ustanavljanja komun.

Predvsem ne razlikujemo dovolj administrativne razdelitve ozemlja in razdelitve, na kateri mora sloneti naša komuna. Komuna je predvsem družbeno ekonomski in politični problem in zato jo je treba obravnavati vse-

stransko in resno. Če ustanavljanje komun pojmuje samo kot administrativno povezovanje ali novo pregrupiranje, potem dejansko pozabljamo, da komuna zahteva odločilno vlogo množice.

Drugo pojmovanje, ki je prav tako nepravilno, je nadaljeval tovariš Kardelj, je v tem, da pri nekaterih pripravljanih delih niso upoštevali kot izhodiščno točko občino, temveč okraj. Vprašanje ustanavljanja komun pa je treba zastaviti tako, da bo osnov-

njem nekatere svoje pristojnosti prepustiti občini. Ustanavljanje skupnosti komun ob večjih administrativno teritorialnih spremembah — to je ena izmed nalog, ki pa bo prišla na dnevni red šele v daljšem procesu.

Ta prenos nekaterih pravic z okraja na občino je treba izvesti s statutom okraja, ki ga bo potrdila republiška ljudska skupščina. Nedvomno zahteva prenos težišča na občino skrbno proučevanje zlasti naslednjih vprašanj: odnos mest do njihove okolice in vprašanje majhnih vaških občin. V obeh primerih bi bilo treba po podrobnih analizah upoštevati dejstvo, da so manjša mesta in industrijska središča povezana s svojo okolico, da mnogi delavci stanujejo v okoliških vaseh in da zato samoupravljanje in načela, na katerih sloni komuna, zahtevajo, da ta mesta skupaj s svojo okolico ustanove komuno.

V pripravljanih delih smo opazili še eno težnjo, in sicer nekakšen okrajni centralizem v tem smislu, da bi se bolj oslabili pravice občin. To je v odnosu do občin dejansko odsev birokratske centralistične stališča nasproti celotni skupnosti. To je okrajni partikularizem. Podobna težnja se pojavlja tudi pri nekaterih manjših mestih, in sicer v tem, da bi dosegla nekatere privilegije in da bi se zaprla sama vase.

Poglavitno je postaviti težišče na razširitev pravic občin v teritorialnem okviru sedanjih okrajev.

Tovariš Kardelj je zlasti poudaril, da je mogoče izvesti vse te spremembe in da jih je tudi treba izvesti v okviru sedanjih predpisov. Zakon o ljudskih odborih pooblašča okraje, da prenesejo nekatere svoje funkcije na občine. Ta prenos funkcij je treba natančno precizirati s statutom okraja.

Konferenca se je zaključila ob 19. uri.

na družbena gospodarska celica občina, okraj pa mora v sedanji fazi dela v zvezi s tem vpraša-

Theodor Heuss ponovno izvoljen

Berlin, 17. jul. (AFP). Zahodnonemški parlament je danes ponovno izvolil Theodora Heussa za predsednika zahodnonemške zvezne republike. Izmed 987 navzočih članov parlamenta jih je zanj glasovalo 871.

Priprave na ustanovitev balkanske posvetovalne skupščine

Pismo Moše Pijada so v Atenah z zadovoljstvom sprejeli

Atene, 17. jul. (Tanjug). Predsednik Ljudske skupščine FLRJ Moša Pijada je poslal predsedniku grške skupščine Konstantinu Rodopulosu pismo, v katerem ga obvešča, da sta oba doma Ljudske skupščine FLRJ sprejela resolucijo, ki pozdravlja priprave na ustanovitev balkanske posvetovalne skupščine.

Predsednik grške skupščine Rodopulos je z besedilom pisma seznanil predsednika vlade maršala Papagosa, zunanjega ministra Stefanopulosa ter poslance, ki se zadržujejo v Atenah.

Pismo Moše Pijada so v Atenah z zadovoljstvom sprejeli. Parlamentarni krogi poudarjajo, da bo grška skupščina oktobra takoj po letnih počitnicah obravnavala ustanovitev balkanske posvetovalne skupščine ter ukrenila vse potrebno, da bi bila brž ko mogoče

uresničena zamisel, ki jo je predsednik grške vlade Papagos razložil med razgovorom ob nedavnem obisku predsednika FLRJ Josipa Broza-Tita v Grčiji.

Cesar Haile Selasie bo proglašen za častnega meščana Beograda

Etiopskega cesarja Haile Selasie bodo proglašili za častnega meščana mesta Beograda na posebni seji Mestnega ljudskega odbora, ki bo 19. julija.

Listino o proglašitvi za častnega meščana bo na svečani seji Ljudskega odbora Beograda 22. julija popoldne izročil cesarju Haile Selasiju predsednik Mestnega ljudskega odbora Djurica Jojkić. Listina bo iz pergamenta in potrjena z zlatim pečatom.

Z AZIJSKE KONFERENCE V ZENEVI

Sestanek Mendès France-Eden-Molotov ni razjasnil zapletenega položaja

Vzlic neugodnemu vzdušju v zadnjih dneh še upajo, da bodo do 20. julija sklenili sporazum o Indokini

Zeneva, 17. julija (Tanjug)

Pomemben dogodek današnjega dne je davišnji sestanek predsednika kitajske vlade Ču En Laja z britanskim zunanjim ministrom Edenom. V zadnjih dneh se je izmed vzhodnih predstavnikov v glavnem pogajal le Molotov. Današnji ponovni nastop Ču En Laja na prizorišče pogajanj je utegnil biti po mnenju dela opazovalcev uvod v zboljšanje vzdušja in izhod iz zagate, v katere so pogajanja zašla v začetku tega tedna.

Popoldne sta se Mendès-France in Eden sestala z ameriškim državnim podtajnikom Bedellom Smithom, ki je prispel popoldne v Zenevo. Na sestanku so določili skupno politično smer na zadnjih dveh dneh pogajanj.

Ču En Laj se je popoldne sestal tudi s francoskim ministrom predsednikom Mendès-Franceom.

Nocoj bodo tudi nadaljevali

razgovore med Mendès-Franceom, Edenom in Molotovom. Sodijo, da bo ta sestanek velikega pomena.

Kitajski ministrski predsednik je dopoldne nadaljeval razgovore z zunanjim ministrom Kambodže

Značilno je, da je pred tem trojnim sestankom Molotov dvakrat povabil Ču En Laja in Van Donga na razgovor, da bi določili »strategijo« v zadnji fazi konference o Indokini. Opazovalci na konferenci sodijo, da ti razgovori ponovno pričajo, kako neupravičeni so upi tistih, ki še mislijo, da bi se dala izkoristiti dozdnevna nesoglasja med SZ, LR Kitajsko in Vietnamom. Te utvare o nesoglasjih so se pojavile, ko je Molotov kdaj pa kdaj skušal s popuščanjem v drobni stvareh vzbuditi vtis, da je spravljejši

Molotov pri Mendès-Franceu

o umiku Ho Si Minhovih enot s področja te dežele. Ču En Laj je ob tej priložnosti ponovno zadržal predstavniku Kambodže, da bo Kitajska spoštovala neodvisnost te dežele.

Jutri pričakujejo v Zenevi prihod predsednika francoske Unije Sarrauta. Njegov prihod spravljajo v zvezo s sedanjim zastojem v pogajanjih. Sodijo, da bi le-ta utegnil biti v zadnjem hipu dober posrednik v razgovorih s predstavnikoma držav Indokine. Sarraut je bil namreč dolgo časa guverner Indokine.

Sinočnji sestanek Mendès-Francea, Edena in Molotova ni razjasnil položaja na azijski konferenci. Čeprav ni bilo moč pričakovati, da bo sinočnji sestanek pomemben preobrat v razgovorih, so vendar tu domnevali, da bi bilo moč s popuščanjem ali ponovnim obravnavanjem vprašanja najti kakšno boljše rešitev, ki bi bila osnova za nadaljnje razgovore. Toda vse je ostalo pri starem.

kot ostali iz njegovega tabora. Toda vzlic neugodnemu vzdušju v zadnjih dveh dneh v Zenevi in v krogih delegacij in opazovalcev še verujejo, da bodo do 20. julija vendarle sklenili sporazum. V zvezi s tem trudijo, da so sedanji sestanki v dvoje ali v troje dejansko delavni sestanki, od katerih sicer ni treba pričakovati končnega sklepa, pač pa sleherni izmed njih prispeva k temu, da bi dosegli zastavljeni cilj.

V krogih delegacij na konferenci je davi začela krožiti govorica, da namerava Molotov predlagati kompromis o Indokini. Namesto prepirja, kakršnega so prej predvideli, bo baje na ple-narni seji konference predlagal ustavitve sovražnosti, zatem pa bi nadaljevali pogajanja o ureditvi vprašanja Indokine v celoti. Toda v krogih zahodnih delegacij sodijo, da bi takšen predlog bil nesprejemljiv in da bi dejansko pomenil željo SZ, da bi zavlačeval pogajanja o Indokini, kot je to storila na Koreji.

VRHNIKA V ZASTAVAH IN CVETJU

Praznik I. tankovske brigade

Spominska razstava in slavnostna akademija v Cankarjevem domu

Vrhniko, 17. julija.

Na Vrhniko, ki se je odela v rdeče in narodne zastave ter okrasila s slavoloki in revolucionarnimi gesli iz časa vojne, se je danes začela proslava 10-letnice I. tankovske brigade, ki je hkrati tudi Dan tankistov naše ljudske armade.

Borci, ki so v najtežjih dneh sodelovali v prvih tankovskih enotah NOV, so ves dan prihajali iz raznih krajev države, da proslavijo skupno s soborci iz vojne in s sedanjimi mladimi tankisti ta pomembni praznik. Med nekdanjimi borci tankovskih enot, ki so že danes prispeli na Vrhniko, so bili tudi polkovnik Periša Grujić, polkovnik Voja Radić ter najstarejši poveljnik brigade podpolkovnik Josip Bumber.

Proslave so se začele z otvoritvijo razstave o borbah I. tankovske brigade. Prvi komisar te enote, sedaj predsednik Vrhovnega sodišča LRS, Franc Hočevar je pozdravil vse udeležence in še posebej predstavnike oblasti in množičnih organizacij. Na razstavi so si obiskovalci ogledali originalne dokumentacije dolge in težke poti te enote. Posebej

so prikazane borbe v ofenzivi skozi Dalmacijo, Kordun, Liko, Bosno, Hrvaško Primorje, koder so z nezadržanim poletom gnali pred seboj ostanke okupatorjevih čet. Zanimiva je tudi dokumentacija borb za osvoboditev Trsta in Celovca.

V domu Ivana Cankarja je bila nocoj svečana akademija. Franc Hočevar je govoril o po-

menu brigade v času NOB ter o vlogi, ki jo imajo danes tankovske enote.

Zatem so nastopili moški pevski zbor Slovenske filharmonije, godba JLA in razni recitatorji. Z nocošnjimi vlaki je prišlo na Vrhniko še veliko število bivših tankistov, ki se bodo udeležili jutrišnje glavne proslave.

K. M.

Ob dvanajsti obletnici proletarske brigade Toneta Tomšiča v Čakovcu

V Čakovcu so včeraj praznovali 12. obletnico ustanovitve XIV. proletarske brigade »Toneta Tomšiča«. Začela se je že pred-sinočnjim s slavnostno akademijo. Svečanostim sta prisostvovala tudi nekdanja komandanta brigade narodni heroj Joša Boltan in polkovnik Janez Lokovšek. Slednji je brigado pozdravil in ji čestital k prazniku v imenu Ljudske skupščine, Miha Marinka in Vide Tomšičeve. V imenu komande XIV. proletarske brigade in proletarske divizije »Boris Kidrič« je brigado pozdravil narodni he-

roj polkovnik Tomica Popović. O pomenu in uspehih te prve velike redne enote NOV v Sloveniji je govoril komandant brigade podpolkovnik Veljko Sovilj. S svečanostmi so poslali pozdravni brozjavki poveljniku JLA Josipu Brozu-Titu, CK ZK Slovenije ter pismi tovarišicama Vi-di Tomšičevi in Zdenki Kidričevi. Prebrali so tudi čestitko predsednika republike maršala Tita XIV. proletarski brigadi. Na koncu je bil slovesen pregled brigade. Slavnosti so se nadaljevalle s fizikulturnimi tekmovanji.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 17. julija 1954 ob 7: Prvi val frontalnih motenj, ki je zajel že Anglijo in deloma zahodno Nemčijo, se pomika hitro dalje proti vzhodu. Naslednji val pa bo jutri proti večeru dosegel Alpe. Nad Balkanom se ustvarja slabotno področje visokega zračnega pritiska, zato bo v zvezi s tem ojačen dotok toplejšega zraka v naše kraje.

Vremenska napoved za nedeljo, 18. julija: Lepo, toplo vreme, postopna naraščajoča oblačnost, predvsem v popoldanskih urah od severozahodne smeri. Temperatura ponoči 8 do 13°C, na Primorskem 18°C, podnevi od 22 do 27°C. Slab, oziroma zmeren jugozahodnik.

* 22. julija vabi Bela krajina! *

IZ RAZGOVORA S TOVARISEM PETROM STAMBOICEM

O vlogi SZDL in nalogah komunistov

Sarajevo, 11. jul. SZDL in naloge komunistov v njej po II. kongresu ZK Srbije. »Ni samo vprašanje organizacijskega odnosa komunistov do Socialistične zveze, marveč uveljavljanje Socialistične zveze v življenju socialističnega državljanja kot močne politične organizacije delovnih ljudi.«

Ko je govoril o nekaterih preračunih gospodarskih vprašanjih v Srbiji, je predsednik Stambolić v zvezi s kmetijstvom rekel, da je v pogojih svobodnega trga zasebni kmet zainteresiran na tem, da proda svoje pridelke, da je zainteresiran na razvijanju kmetijstva. Za Srbijo je zlasti važna zgraditev predelovalne industrije, mlinov, hladilnic, klavnice itd., da bi kmetijske pridelke bolje uporabljali in čuvali. Za nadaljnji razvoj predelovalne industrije morajo razen zveznih in republiških sredstev zelo mnogo storiti komune s tem, da zgrade lastna podjetja in obrate za predelavo sadja, sočivja in živalskih proizvodov.

V zvezi s pospeševanjem kmetijstva je predsednik Stambolić poudaril pomen socialističnih kmetijskih gospodarstev. Važna je tudi pravilna uporaba kreditov, namenjenih pospeševanju kmetijstva. Predsednik Stambolić se je dotaknil tudi problemov komunalnih skupnosti in poudaril, da je v praksi stopilo v ospredje vprašanje odnosov med okraji, zlasti pa bolj razvitih občin nasproti okraju. Vzporedno z ustanavljanjem zveznih komunalnih skupnosti je treba krepiti komunalno skupnost na splošno. Na koncu je rekel, da se o vseh teh vprašanjih zdaj razpravlja in da bo o najvažnejših se letos sklepala tudi Ljudska skupščina Srbije.

Program proslav Dneva vstaje IN OBLETNICE I. ZASEDANJA SNOS V BELI KRAJINI OD 18. DO 22. JULIJA 1954

- 18. JULIJA:**
- ob 9 otvoritev razstave Denarnega zavoda Slovenije v Crnomlju,
  - ob 11 odkritje spominske plošče Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS v Črešnjevcu pri Semiču, na Krasincu letalski miting.
- 21. JULIJA:**
- ob 10 odkritje spominske plošče CK LMS in Društva pravnikov LRS na Suhorju,

Na Suhorju pripravljajo nasproti sedanji osnovni šoli podstavek za spomenik, ki ga bo ZB postavila XVI. diviziji

- ob 11 odkritje spominske plošče Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS Stanetu Rozmanu na Kanižarici, program,
  - ob 11 odkritje spominske plošče Komisije za verska vprašanja LRS v Crnomlju,
  - ob 11 odkritje spominske plošče Glavnega odbora RK Slovenije v Gradacu, program,
  - ob 11 odkritje spominske plošče Znanstvenega inštituta v Crnomlju,
  - ob 14 Odkritje spomenika Glavnega odbora ZB NOV Slovenije XIV. divizije na Suhorju,
  - ob 14 odkritje spominske plošče Republiške zveze prosvetnih delavcev v Dobljčah, program,
  - ob 16 odkritje spominske plošče Drž. sekretariata za notranje zadeve LRS in UDV na Stražnjem vrhu,
  - ob 16 odkritje spominskih plošč CK LMS in Javnega tožilstva v Semiču, program,
  - ob 16 odkritje spominske plošče Drž. sekretariata za gospodarstvo LRS v Crnomlju,
  - ob 17 odkritje spominske plošče Borisu Kidriču — GO ZB NOV Slovenije na Dobljški gori,
  - ob 17 odkritje plošče CK ZK Slovenije na Dobljški gori,
  - ob 17 odkritje spominske plošče Narodne banke LRS v Crnomlju, program,
  - ob 18 odkritje spominske plošče Tanjug v Mihelji vasi,
  - ob 18 odkritje spominske plošče CK LMS tečajnikom Skojevške šole na Gradniku,
  - ob 19 odkritje spominske plošče Drž. sekretariata za notranje zadeve LRS in Drž. sekretariata za pravosodje LRS v Crnomlju na Zori, program,
  - ob 19 odkritje spomenika Drž. sekretariata za gospodarstvo LRS v Srednji vasi pri Crmošnjicah, program,
  - ob 19 odkritje spominske plošče novinarjev LRS na prosvetnem domu v Metliki, program,
  - ob 21 nastop v Crnomlju belokranjskih folklornih skupin, telovadcev in atletov na malem stadionu za gimnazijo,
- 22. JULIJA:**
- ob 5 zjutraj budnica združenih godb,
  - ob 8 odkritje spomenika Letalske zveze Slovenije in spominske plošče »Leka« v Crnomlju pri postaji odkritje spominske plošče »Leka« v Crnomlju,
  - ob 8 slavnostna seja Ljudske skupščine LRS,
  - ob 9 glavno zborovanje v Crnomlju, v Zlebu.
  - ob 10 Po zborovanju ljudsko rajanje.

Jubilejni plenum prosvetnih delavcev

Prosvetni delavci LRS bodo odkrili v Dobljčah pri Crnomlju spominsko ploščo na šoli, kjer je bil leta 1944 tečaj za prve partizanske učitelje.

V Crnomlju bo 21. julija dopoldne zasedal republiški plenum Združenj prosvetnih delavcev Slovenije. Plenum bo vodil tov. Andrej Flajs, ki je leta 1944 vodil tudi prvi občini zbor sindikalne organizacije prosvetnih delavcev. Sestanek bo v prostorih kluba JLA v Crnomlju nasproti železniški postaji.

Popoldne ob 14. uri pa bo svečano odkritje spominske plošče v Dobljčah pri Crnomlju, kjer bo pel tudi Učiteljski pevski zbor.

Za stanovanje in prehrano je preskrbljeno v Dobljčah.

Belokranjski prosvetni delavci pričakujejo, da bodo v dneh 21. in 22. julija prišli vsi prosvetni delavci Slovenije v Belo krajino.

Prostora za spomenik ne najdejo

V Ptujju že nekaj let pripravljajo postavitev spomenika narodnemu heroju Jožetu Lacku. Načrti za spomenik so že gotovi, v kratkem bo kipar izdelal kip Jožeta Lacka. Zbrano je tudi nekaj denarja. Zveza borcev je sklenila, da bo zbrala 2 milijona dinarjev, denarno pomoč pa sta obetala tudi ptujski LOMO in OLO Ptuj. Večjo težavo kakor materialna sredstva pa povzročata prostor, kamor naj bi spomenik postavili. O tem razpravlja že dalj časa. A tudi zadnja razprava na občnem zboru okrajne Zveze borcev ni prinesla rešitve. Predlogov je toliko, da med njimi ne morejo izbrati najboljšega.

Za spomenik narodnemu heroju je res treba izbrati najlepši in najboljši prostor. Toda ali naj zaradi prostora ali bolje zaradi tistih, ki se ne morejo zediniti ali odločiti, postavitev spomenika obtiči pri načrtih? P. J.

Drugi agregat HC v Medvodah montirani

V hidrocentrali Medvode so montirali turbine in ostale naprave za drugi agregat. Začeli so montirati tudi generatorje. Hkrati urejajo trafopostajo za priključek na daljnovod s 35 KV, ki bo vezal hidrocentrale z novo osrednjo trafopostajo v Klečah pri Ljubljani. Računajo, da bo hidrocentrala v Medvodah do konca leta v glavnem dograjena.

PRVO POSVETOVANJE O KOMUNAH NA STAJSERSKEM

Organizacija bodočih komun se mora postaviti na gospodarske osnove

Celje, 16. julija. Danes popoldne je bilo na LO MO prvo širše posvetovanje o organizaciji komun na Stajerskem. Vodil ga je član Izvršnega sveta LRS tovariš Stane Kavčič. Na njem so se zbrali funkcionarji z okrajev Maribor, Maribor-mesto, Soštanj, Trbovlje in Celje.

Uvodoma je tov. Kavčič govoril o nekaterih načelih v zvezi z rastjo in vlogo organov ljudske oblasti v družbenem življenju. Ko pa je govoril o nadaljnjem družbenem razvoju, je med drugimi omenil, da je bil ta razvoj hitrejši in uspešnejši v industrijsko razvitejših središčih, kjer so bili za to ustreznji pogoji. Kjer takih pogojev ni bilo, je razvoj zaostajal in je nasprotje med prvimi in drugimi v novejšem času postalo vse bolj očitno. Zategadelj je nastalo med bolj in manj razvitimi okraji veliko najraznovrstnejših diskusij, trenj in podobnega, kar kaže, da je neposredni vpliv na upravljanje preveč koncentriran v posameznih središčih. Tak način organizacije družbenih upravnih organov pa z novim ekonomskim in demokratičnim razvojem družbenega življenja ni več v skladu. Zato so težnje za organizacijo komun progresivne. Treba jih je le metodično navezati na ekonomsko osnovo. Komune pomenijo razširitev samouprave, tesnejši in neposrednejši stik med proizvajalci in volivci. Vsklajevale bodo odnose med neposrednimi proizvajalci — podjetji — in skupnostjo ljudi, ki živijo na področju komun.

ZAMUDNE OBRESTI NA NEPLAČANE DAVKE NA DOBIČEK IN ZEMLJARINO

Beograd, 27. julija. Komisija za vskladitev zakonitih predpisov pri zveznem tajnistvu za narodno gospodarstvo je objavila tolmačenje v zvezi s plačevanjem zamudnih obresti na neplačane davke na dobiček in zemljarino. Zamudne obresti 20% so dolžne plačevati v breme plačnega sklada tiste gospodarske organizacije, ki niso v določenem roku, oziroma v petih dneh po prejemu odloka, če rok v odloku ni določen, plačale akontacije davka na dobiček, katerega višino so določili ljudski odbori okrajev ali mest za prvo obračunsko obdobje. Zamudne obresti, ki se zaračunavajo od zneska zadolžitve z akontacijami, tečejo od roka, določenega v odloku, oziroma od petega dne po prejemu odloka.

Ker pa se po določbah navodila o načinu plačevanja akontacij na davke na dobiček leta plačuje 25. v mesecu za minulni mesec, davke na dobiček pa na podlagi periodičnih računov v skupnem dohodku po njegovih razdelitvi, tečejo zamudne obresti na obvezne akontacije in davke na dobiček od 25. v mesecu za minulni mesec. Zamudne obresti zaradi neplačane zemljarine tečejo v primeru, če se zemljišče uporablja za nekmetijske namene, od zadnjega dneva v mesecu, če pa se zemljišče uporablja v kmetijske namene, od zadnjega dneva v četrtletju, za katero zemljarina ni bila plačana.

RUDARJI ZA DRUŽINE PONESREČENIH BOSENSKIH TOVARISEV

Predsedstvo sindikata rudarskih delavcev Jugoslavije je prispevalo 550.000 din za pomoč družinam ponesrečenih rudarjev v rudnikih Buhači, Banovičih in Ugljeviču. Republiški odbori bodo prispevali posebej podporo. Na njihovo pobudo so že organizirali zbiranje prispevkov v rudarskih podjetjih in okviru posameznih republik.

OBISK URBANISTIČNEGA STROKOVNJAKA OZN

Načelnik oddelka za planiranje in urejanje mest in vasi pri tajnistvu OZN Ernest Weissman, ki je na obisku v Jugoslaviji, je bil včeraj v tajnistvu stalne konferenčne mest in mestnih občin v Beogradu. Ob tej priložnosti se je g. Weissman razgovarjal z našimi strokovnjaki o komunalnih in stanovanjskih vprašanjih v Jugoslaviji.

NAŠA GOSPODARSKA DELEGACIJA V ČILU

Jugoslovanska gospodarska delegacija pod vodstvom člana Zveznega izvršnega sveta Jakova Blaževića je prispela z letalom v Santiago de Chile. Na letališču jo je v imenu čilske vlade pozdravil pomočnik zunanjega ministra g. Orasio Rojas, v imenu predsednika republike pa načelnik protokola g. Cubillo. Delegacija so sprejeli tudi predstavniki jugoslovanskih izseljencev in poslanik FLRJ v Čilu s člani poslanstva.

IZ PEREČE GOSPODARSKE PROBLEMATIKE

Novi sistem kontrahiranja kmetijskih pridelkov in živine

Razvijanje večjega gospodarskega zanimanja kmetov za pospeševanje proizvodnje in povečanje donosa bo ena izmed glavnih značilnosti naše agrarne politike ne le v prihodnjem letu, kakor predvideva osnutek družbenega plana za leto 1955, marveč tudi v daljni prihodnosti. Kontrahiranje kmetijskih pridelkov med trgovskimi in industrijskimi podjetji ter kmeti lahko smatramo za enega izmed pomembnih ukrepov, ki bo lahko vplival na pospeševanje kmetijstva kakor tudi na stabilizacijo cen na kmetijskem trgu.

Kontrahiranje po obliki res ni nič novega, neznanega v naši gospodarski praksi. Novi sistem sklepanja pogodb, povezan s kreditno politiko v kmetijstvu, sistem, ki zagotavlja pridelovalcem znatna sredstva z zelo ugodnimi pogoji, pa sloni v bistvu na novi podlagi. Doselej je sklepanje pogodb o kmetijskih pridelkih obsegalo samo nekatere pridelke: sladkorno peso, sončnice, tobak itd., vtem ko smo šele lani vzpostavili tudi kontrahiranje žita. Vse to pa je bilo doslej, lahko bi rekli, preveč enostransko sklepanje pogodb, ker je šlo v glavnem za določitev količin, ki jih je pridelovalec dolžan oddati. Omejeno je bilo torej bolj samo na običajno administrativno dejanje. V novem sistemu kontrahiranja pa je poudarjen povsem nov moment. Razen pogodbeno določene količine kmetijskih pridelkov je s pogodbo določena tudi uporaba agrotehničnih ukrepov, umetnih gnojil, dobrega se-

mena in drugih sredstev, ki lahko vplivajo na povečanje donosa, to pa pomeni tudi na kmetov dobiček.

Tudi kontrahiranje živine in živalskih proizvodov bo dobilo v novem sistemu drugačne oblike. Ob sklepanju pogodb o cenah, po katerih bodo kmetje na pr. prodajali prašiče, bo važno tudi, ali jih oddajo v določenih rokih, kakšne vrste so prašiči in kako so vzrejeni.

Vtem ko so po prejšnji praksi pogodbe navadno sklepali pred žetvijo, jih bodo po novem sistemu sklepali že jeseni ne glede na to, ali gre za ozimino ali za jaro žito. Sklepanje pogodb se lahko seveda nadaljuje pozimi ali spomladi. Tako bodo imeli pridelovalci dovolj časa, da bodo pravočasno razporedili in pripravili njive za pridelovanje teh ali onih kultur, kakor so pač sklenili pogodbe. Na drugi strani pa bodo imela odkupna podjetja dovolj časa, da bodo pridelovalcu zagotovila sredstva ob sklenitvi pogodbe (seme, umetna gnojila, plemenska živina itd.).

Pridelovalci bodo v zelo ugodnem položaju tudi zato, ker bodo lahko ob ugodnih pogojih dobili zadostna sredstva v obliki predplačila, in sicer ne le v gotovini, marveč tudi v blagovnih kreditih. V tem primeru pa gre pravzaprav za brezobrestne kredite kmetom kot posebno olajšavo.

Ni dvoma, da je v novem sistemu kontrahiranja zelo važno tudi to, da bodo lahko pridelovalci računali tudi z brezplačno pomočjo kmetijskih strokovnjakov, ki bodo v prihodnje kot uslužbenci odkupnih podjetij redno spremljali proizvodnjo in dajali strokovne nasvete glede uporabe agrotehničnih ukrepov, umetnih gnojil in drugih sredstev, ki vplivajo na povečanje donosa. Tu je treba omeniti tudi pomoč, ki jo bodo nudile kmetijske zbornice.

V novem sistemu kontrahiranja dobe odkupna podjetja mnogo novih, zelo zamotanih in važnih nalog. Liberalizacija odkupa žita bo prav zaradi tega, ker bo znatno vplivala na poživitev prometa, nujno zahtevala, da bodo odkupna podjetja čimprej opustila prejšnji nekoliko administrativni način poslovanja in prešla na komercialni. V novih pogojih kontrahiranja bo nedvomno prišlo do zelo tesnih stikov in sodelovanja med kmeti, predelovalno industrijo in trgovino. Ze takšna povezanost bo znatno pripomogla tako k hitrejšemu napredovanju kmetijstva kakor tudi k stabilizaciji kmetijskega trga, k zbolšanju preiskrbe prebivalstva in k poživitvi izvoza. K. Gajlič

DNEVNA KRONIKA

ZDRUŽITEV ZAGREBA Z OKOLIŠKIM OKRAJEM

Na seji Republiškega zbora Sabora LR Hrvatske so sklenili sestaviti komisijo, ki bi izdelala osnutek o združitvi okraja in mesta Zagreba v eno upravno enoto.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE ŠOL V SRBIJI

Včeraj je bila seja Sveta za prosveto in kulturo LR Srbije, na katero so obravnavali osnutek zakona o družbenem upravljanju šol. Razpravljali so tudi o pristojnosti šolskih odborov in volitvah njih članov.

LETOVANJE NAŠIH OTROK V BELGIJI IN GRČIJI

Te dni bo odpotavalo v Belgijo in Grčijo skupina otrok jugoslovanskih železničarjev, padlih borcev v NOV, ki bodo kot gostje belgijskega sindikata železničarjev letovali 20 dni. 20 deklet bo 31. julija odpotavalo v Belgijo. 20 deklet pa 2. avgusta v Grčijo. Sindikat jugoslovanskih železničarjev pa je omogočil letovanje v naši državi otrokom belgijskih železničarjev. Skupina belgijskih otrok je že na odhodu v Lovranu.

PREDSPOMENIKOM TALCEV V LJUBLJANI

V torek, 20. t. m. priredi Zveza borcev na terenu Tone Tomšič in terenski organizaciji SZDL Ajdovščina in Cankar pred spomenikom talcev proslavo Dneva vstaje. Govoril bo zvezni ljudski poslanec tov. Ivan Regent. Sodelovala bo godba Ljudske milice, na sporedu pa je tudi nekaj priložnostnih recitacij. Proslava se začne ob 20.

RAZSTAVA RKS V LJUBLJANI IN ČRNOMLJU

V LJUBLJANI JE OD 17. DO 25. T. M. V IZLOŽBENIH OKNIH »SLAVIJE« SKRBNO PRIPRAVLJENA RAZSTAVA, KI PRIKAŽUJE DEJAVNOST RKS V PRVIH DESETIH LETIH ★ ENAKA RAZSTAVA BO TUDI V ČRNOMLJU V PROSTORIH GIMNAZIJE

PREJŠNJI TEDEN po svetu

Čerajšnji dan naj bi bil dan začetka konferenčne zunanjih ministrov Grčije, Turčije in Jugoslavije. Na njej bi naj podpisali pogodbo o zvezi treh balkanskih dežel. Ker pa priprav niso mogli pravočasno končati, so konferenco odgodili.

V minulnem tednu so agenti romunske varnostne službe zagrešili več izredno grobih provokacij nasproti našim diplomatskim predstavnikom v Bukaresti. Normalizacija stikov s to deželo resno ogrožajo ne le diplomatski, nekulturna dejavnost romunskih policajev, marveč tudi vprašanje, kakšno sta pravo stališče in resnost, s katero se misli Romunija sploh lotiti tega vprašanja.

Minuli teden je bil po svetu buren. Francija na pragu sporazuma o premirju v Indokini, Zahodna Nemčija pred novim načrtom o ureditvi vprašanja o zvezi suverenosti (anglo-ameriški načrt) o ločitvi bonmskega sporazuma o zahodnonemški suverenosti od pariške pogodbe o EOS, anglo-egiptovski spor se bliža razvojanju, Churchill se je sporazumel z ZDA in opustil staro angleško tezo, da zdaj ni čas, da bi razpravljali o sprejemu Kitajske v OZN.

Ureditev na pragu?

O 20. julija, roka, ki ga je Mendès-France določil svoji vladi da uredi vprašanje suverenosti v Indokini ali pa odstopi, ta samo še dva dneva. Zadržaja se, polna velikih dogodkov, še ni prinesla odgovora, koliko bo Mendès-France dosegel, če ni gotovo. Gotovo pa je, da je sprožil marsikaj. Prejšnjemu sestanku s Ču En Lajem so se pridružili razgovori s Fam Van Dongom, Molotovom, Edenom in Dullesom, ki je nenadoma prispel iz Washingtona v Pariz. Nekatere okoliščine kažejo, da bi vendarle utegnili v kratkem priti do premirja v Indokini, v deželi, v kateri že osam let traja vojna po drugi svetovni vojni. Na to kaže predvsem nagli Dullesov prihod v Pariz in skiep, da pojde Bedell Smith v Zenevo, čeprav je Washingtonska vlada do pariških razgovorov treh zunanjih ministrov čvrsto vztrajala na tem, da ZDA v Zenevi ne bo zastopal mož ministrskega ranga.

Na pogajanjih v Trung Džiju je čutili vzdušje sporazumevanja. Iz kitajskih in vietnamskih virov je silati glasove, da se premirje bliža. V petek je radio Peking sporočil, da je na vidiku sčasten mir, sprejemljiv za obe strani, ki bi ga lahko dosegli vsako stran. Na ženevski konferenci, če bi oba strani dali pobudo in se sestali na pol pota, kateri vzporednik bo ta polovica poti (14., 15., 16., 17. ali celo 18.), je petek za znak, da se eno glavnih vprašanj. Zgodovina sveta je žal v svojih najnovejših poglavjih v vsakem napetem trenutku in težavnem vprašanju malone izključno zabeležila izhod z razdelitvijo ali ovekovečenjem razdelitve (Nemčija, Avstrija, Koreja, indijski podkontinent itd.), in se zdi, da je enaka usoda namenjena tudi Indokini.

Po mnogih mesecih

Anglika in egiptovska delegacija sta, vsaj prvi ponedeljek objavili poročilo o razgovorih v Kairu, posvečenih obravnavanju novih angleških predlogov glede bodočnosti Sueškega prekopa. Poročilo je sicer kratko in brez podrobnosti, vendar pa lahko iz njega povzamemo, da so se po osmih mesecih prekinitev spet začeli pogajati, čeprav samo v okviru priprav o kronično odprtem vprašanju angleško-egiptovskih odnosov. Sredi tedna so bili že znani angleški predlogi. Prvič, postopni umik angleških čet s področja Sueškega prekopa v dveh letih s pravico do vrnitve, če bi grozila nevarnost agresije Turčiji, Iranu ali kateri koli arabski deželi. Drugič, zamenjava starega sporazuma o Suezu iz leta 1936 z novim, sklenjenim na deset let. Tretjič, angleški strokovnjaki, ki bi ostali na področju Suezja za vzdrževanje oporišč, ne bi nosili uniforme (na čemer so prej odločno vztrajali Angličani).

Javnost je tudi zvedela, da egiptovska vlada želi, prvič da morebitna nevarnost za Iran odpade kot povod za reaktiviranje oporišč, predlogom o ostalih deželah se strinja in da se vseh 80.000 angleških vojakov umakne v 18 mesecih. Drugič, da se novi sporazum sklene za 7 let.

Osemmesedna prekinitev je učinkovita nekako dobro. Gledišča so se približala drugo drugemu in vse kaže, da bo nadaljevanje razgovorov prineslo nekakšno ureditev sueškega vprašanja. Razpoložljive in: Člur, Oporišče San Tej je še nadalje skupino konservativnih poslancev (sueških odpadnikov, ki so najbrž an-

ITALIJA

Osnutek zakona o ratifikaciji sporazuma o EOS ima zagotovljeno večino

Rim, 17. jul. (Tanjug). Parlamentarna komisija za obrambo je sprejela osnutek zakona o ratifikaciji sporazuma o EOS s 30:19 glasovom. Za vladni osnutek o ratifikaciji so glasovali predstavniki strank vladne koalicije, proti pa predstavniki Nennijeve socialistične stranke in KP Italije. Monarhisti in neofašisti so se glasovanja vzdržali leiz tega glasovanja imajo tu za nov dokaz, da je sporazum o EOS v rimskem parlamentu zagotovljena večina.

GRČIJA

Kanada bo poslala 82 reaktivnih letal

Atene, 17. jul. (Tanjug). V Grčijo je prispela prva skupina reaktivnih letal, ki jih je poslala Kanada v okviru načrta vojaške pomoči. Kanada bo poslala Grčiji skupno 82 reaktivnih letal.

INDOKINA

Umik francoskih in Bao Dajevih enot

Hanoi, 17. jul. (AFP). Francosko-Bao Dajev enote, ki so se večerj umaknile iz Erplena, 70 km severovzhodno od Hanoja, so danes ponovno zavzele to mesto. Oporišče San Tej je še nadalje izpostavljeno pritisku Ho Si Minhovih enot, vendar enote francoske inje prehajajo na tem sektorju v protinapade. Na Ho Si Minhovi strani sodijo tudi oklopne enote, na francoski pa letalstvo.

gleški vladi dobrodošli, da pokaže, kako veliko je njeno popuščanje), da je čas, da se Angličji umaknejo iz Suezja, ki požre na leto kakih 50 milijonov funtov iz narodnega proračuna in katerega vojnno-strateško vrednost kompromitira zavest o učinku vodkove bombe. Na drugi strani pa je Naserov pomočnik Saker en dan pozneje poudaril, da se Egipt zaveda, da sam ne bi mogel braniti Sueškega prekopa.

V teh osmih mesecih so nekoliko vplivali na vzdušje tudi nekateri elementi od zunaj: tihoda vztrajno ameriško posredovanje in neprestani poskusi SZ, da bi se približala temu delu sveta.

Priznanje in razčiščenje

Guatemala je izgnila s torišča svetovnega dogajanja. Intervencija od zunaj je strogolavila zakonito viado, vsiljena — ki so jo minuli teden uradno priznale tudi ZDA — pa pripravila temeljit obracun z Guatemalo, kakršna je bila večraj (ko so bile koristni United Fruit Comp prizadete in ko so uveljavljali agrarno in nekatere socialne reforme).

Razčiščenje se je začelo z vkrakanjem Armasovih čet ter množičnimi aretacijami in ustrelitvami. In še zmeraj se nadaljuje; minuli petek so sporočili, da se je začel nagli postopek proti 3000 aretirancem. In čiščenje se bo nadaljevalo, toda zdaj na tihem, kajti tistemu, komur je kazalo pisati o Guatemali, ko je bilo treba spreminjati njeno vlado, najbrž zdaj ne bo treba na dolgo in široko razpravljati v pravi luči o metodah, nalogah in režimu polkovnika Armasa, čigar vojski presenetljivo spominjajo na ustaše, ko jih človek gleda na slikah: na kamionih z vatikanskimi duhovniki in pred trupli Guatemalcev.

Se en indijsko-pakistanski spor

O krog neurejenega kašnirkega vprašanja se prepletajo zdaj važnejša, zdaj manj važnejša vprašanja in spori, ki neprestano povzročajo na petost v odnosih med tema dvema deželama. Zdjaj je na dnev-

Ali bo Fanfani podpiral Scelbo?

Rim, 17. jul. (Tanjug). Novi generalni tajnik demokrsčanske stranke Fanfani je izjavil po svoji izvolitvi, da bo novo vodstvo docela podpiralo Scelbovo vlado in da bo stranka uveljavljala politiko popolne solidarnosti z ostalimi tremi strankami vladne koalicije.

O tej Fanfanijevi solidarnosti s štiristransko vlado so podvomili predstavniki demokrsčanskih sindikatov v nacionalnem svetu stranke. Tajnik sindikatov Pastore je, ko je obrazložil nezaupanje njegove struje nasproti Fanfaniju, dejal, da se demokrsčanski sindikati boje ekskluzivnosti struje »demokratske pobude«.

Tisk ZDA in Jugovzhodna Azija

New York, 17. jul. (Tanjug). Ameriški tisk piše, da so razgovori o Indokini na ženevski konferenci zabredli v težave.

»New York Post« piše, da so možnosti glede premirja začele kopneti, »Journal American« pa

nem redu spor, zaradi vođe reke Sutlej, ki jo v Indiji vključujejo v sistem umetnega namakanja vzhodnega Pendžaba. Zato so v Pakistanu Indijo obdolžili, da hoče pakistanski zahodni Pendžab spreminiti v puščavo. Vse stranke so organizirale mnoge protestne mitinge in v odnose med tema dvema deželama so prillili novo dozo ogorčenja.

Čprav sta obe deželi članici Britanske skupnosti narodov, v Commonwealthu pa je običaj, da vse spore obravnavajo najprej v njegovih okvirih, čeprav indijsko-pakistanski pogajanj niso prekinili, marveč samo odgodili do 10. avgusta, vse kaže — pravijo nekateri — da pojde ta spor naravnost in neoblačno pred mednarodno sodišče v Haag. Če se bo to zgodilo, bo imela v tem svoj delu tudi zunanje-politična orientacija Pakistana in Indije

Blagoje Lazič

Tržaško vprašanje in italijanski socialni demokrati

Poročilo podpredsednika vlade Saragata

Rim, 17. jul. (Tanjug). Vodstvo socialno demokratske stranke, ki je večerj obravnavalo tržaško vprašanje, je potrdilo morebitno sprejetje sporazuma o začasnih razdelitvi STO. Pred tem sklepom je podpredsednik vlade Saragata poročal o položaju v zvezi s tržaškim vprašanjem, zlasti pa je polemiziral s tistimi, ki so trdili, da začasno rešitvijo dejanskega tiči dokončana. »Gotovo je,« je dejal Saragata, »da položaj, ki bi nastal za Italijo v Trstu in primeru, če sporazuma ne bi sprejeli, ne bi bil niti najmanj dokončen.

Nasprotno stališče vodstvu italijanske socialno demokratske stranke je zavzela njena tržaška podružnica. Predstavniki direkcije tržaške socialno demokratske stranke Cesare je dames izjavil

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Novi trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem bo začel veljati po obojestranski ratifikaciji. Jugoslovska gospodarska delegacija je včeraj prispela v Santiagu de Chile, kjer bo s predstavniki čilskega gospodarstva proučevala možnosti razširitve gospodarskega sodelovanja med obema državama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

kominformist. časniku »Avanti«, da tržaški socialni demokrati nočejo sprejeti zamišljene rešitve za Trst zaradi težavnega gospodarskega in političnega položaja, ki bi utegnil nastati v Trstu in conii A.

Tudi Branka Mlinariča iz Zagreba, kakor mnoge druge zaslepljene, je 1945. leta zanesla pot čez mejo. Brez cilja je kolovratil po Italiji in se znašel v Neaplju. Tam se je v hudi življenjski stiski vpisal v »Mednarodno legijo«.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Novi trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem bo začel veljati po obojestranski ratifikaciji. Jugoslovska gospodarska delegacija je včeraj prispela v Santiagu de Chile, kjer bo s predstavniki čilskega gospodarstva proučevala možnosti razširitve gospodarskega sodelovanja med obema državama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem podpisano

Beograd, 17. jul. Vodja jugoslovske gospodarske delegacije, ki se mudi že dva meseca v južni Ameriki, je podpisal 9. julija v Montevideu nov trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Urugvajem. Sporazum je splošnega značaja s klavzulo najširših pooblastil in ne vsebuje kontingentnega seznama.

TUJE INFORMACIJE o tržaškem vprašanju in balkanski zvezi

»Zafer«, glasilo turške demokratske stranke

V članku z naslovom »Trst«, ki ga je napisal zunanje-politični komentator tega časnika, je rečeno, da je kmalu moč pričakovati objavo poročila, ki bo pomenilo »najmanj načelni sporazum o Trstu«.

Zatem je rečeno, da bodo najbrž to vprašanje uredili tako, kot je predlagal predsednik Tito, rekoč, da bo velik del cone A ostal Italijanom, če bodo Jugoslaviji dali določene dele te cone in če bo Italija dala poročila glede položaja Slovencev v Italiji. Toda, je rečeno dalje v članku, Italija je sprejela ta predlog samo kot začasen italijanski ekstramislalni desničarski in levičarski elementi bodo vsekakor skušali izkoristiti nacionalna čustva za to, da bi sabotirali takšno preditev vprašanja.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

Agencija France Presse poroča iz Trsta:

... tako je na primer popolnoma netočno — kot smo zvedeli iz uradnih virov (italijanskih — op. ur.) — da je Italija posredovala pri Turčiji, naj le-ta doseže, da bi odložili blejski sestanek, na katerem bi morali podpisati balkanski pakt. Italija nima nobene zveze s to nezgodo.

prav tako sodijo, da so jugoslovski voditelji z nejevoljo sprejeli željo, da bi Italija čimprej pristopila k balkanskemu paktu, željo, ki so jo izrazili nekateri vladni klonjeni časniki, kateri so v zadnjih dneh malo pretirano govorili o »posebnih tradicionalnih interesih Italije na Balkanu«.

Agencija France Presse poroča iz Ankare:

»Kaže, da diplomatski krogi sodijo, da bi do podpisa lahko prišlo pred, preden bi določili odnose med to zvezo in organizacijo NATO, se pravi, med Jugoslavijo in NATO. Domnevajo, da sporazum o zvezi ne bo obsegal klavzule, s katero bi določili te odnose.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

»Šest italijanskih bojnih ladij so je vsidrlo 17. julija v italijanskem mejnem pristanišču Tržič, ki ni daleč od tržaškega pristanišča. Ta poteza je bila storjena v trenutku, ko so pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta, o katerih so prej poročali, da so v končni fazi, v zadnjem hipu naletela na težave.«

Agencija United Press poroča iz Trsta:

KOČA POPOVIČ:

Evropsko sodelovanje in združitev

Dejstvo, da zdaj v Evropi in po svetu, pa tudi v naši državi posvečamo tolikšno pozornost vprašanju evropskega sodelovanja in združitve, nikakor ni slučajno. Aktualnost teh vprašanj izvira iz sedanjih odnosov na svetu in iz nujne potrebe, da bi z ureditvijo odprtih evropskih vprašanj ustvarili ugodne pogoje za tesno medsebojno sodelovanje evropskih držav in za njihov skupni prispevek k miru na svetu.

Evropa je bila ob koncu druge svetovne vojne opustošena, ubožana in razdeljena. Gospodarska in politična neodvisnost več evropskih dežel je bila hudo ogrožena, če že ni povsem izginila. Več važnih neurejenih vprašanj je to stanje še bolj zamotalo.

Očitno je, da Evropa v takšnih razmerah težko igra vlogo pozitivnega in konstruktivnega činitelja svetovne politike. Vpliv Evrope na svetovno politično dogajanje je omejen na skromen obseg. Skoraj bi lahko rekli, da čisto prihajajo do izraza negativni vidiki tega vpliva, in sicer v nestvarnem prizadevanju, da bi obdržali že prej dosežene položaje v izven-evropskih deželah.

Ker so vsi prejšnji poskusi, da bi uredili odprta evropska vprašanja in da bi Evropo politično in gospodarsko konsolidirali, v glavnem rodili samo neznatne gospodarske sadove, je nujno nastalo vprašanje, kako najti nova pota. To pa je rodilo vrsto konkretnih načrtov in še nekonkretiziranih idej o sodelovanju in združitvi.

Ni dvoma, da moramo pri

iskanju načina, kako bi uredili konkretna evropska vprašanja, kakor tudi vprašanje položaja in vloge Evrope kot celote, upoštevati sedanje mednarodne odnose in potrebo po zavarovanju pred morebitno agresijo. Storili pa bi veliko napako, če bi dali evropskemu sodelovanju samo takšno enostransko orientacijo, ker bi to neogibno privedlo do zožitve njene koncepcije in do ustalitve sedanje razdelitve Evrope. Dovolj očitno pa je že postalo, da evropskih vprašanj ni moč zadovoljivo in trajno urediti, če jih obravnavamo s stališča nasprotujočih si koristi obeh sedanjih blokov ali, kar je še slabše, s stališča nepomirljivih ideoloških front.

Naša država je močno zainteresirana na ureditvi evropskih vprašanj in na sodelovanju med evropskimi deželami. S tem, da v boju za svojo neodvisnost in svojo politiko na Balkanu konsolidiramo mir v zelo občutljivem delu Evrope, prispevamo k ustvaritvi ugodnih pogojev za sodelovanje med evropskimi državami in za konsolidacijo Evrope kot celote. Mi bomo tudi v prihodnje hodili po tej poti in si prizadevali, da bo naš prispevek k evropskemu sodelovanju čim bolj konstruktiven.

V skladu s tem našim prizadevanjem smo prav zdaj v fazi iskanja tistih in takšnih praktičnih poti, po katerih bi najustrezneje konkretizirali sodelovanje naše dežele s tistimi izmed sedanjih organiziranih oblik evropskega sodelovanja, ki so se s svojo dejavnostjo že pokazale kot najučinkovitejše.

Socialisti in evropska združitev

V povojnih razpravah o združitvi Evrope imajo aktivno in važno vlogo tudi socialistična gibanja evropskih dežel. Ker je snovanje EOS zdaj najbolj pereča zadeva, se tudi razprave socialistov o združitvi za zdaj omejujejo v glavnem nanjo. Vsi socialisti se bolj ali manj strinjajo s potrebo po združitvi, po demokratični Evropi, po ureditvi v skladu s splošnimi načeli svoje politike. Vsi se strinjajo v tem, da je treba pri tem imeti pred očmi izboljšanje splošnega položaja delavcev, vzpostavitev načrtnega mednarodnega gospodarstva, učinkovito decentralizacijo, zagotovitev polne zaposlitve, izenačenje življenjskega standarda vseh delavcev in učinkovito delo za miroljubne odnose med narodi.

Brž ko pa načnemo vprašanje, ali so sedanje razmere ugodne za izpolnitev teh zahtev, ali je že napočil čas za združitev evropskih dežel, brž ko spregovorimo o tem, kako bi ta cilj dosegli, se oglašijo eni s pozitivnim, drugi pa z negativnim mnenjem. Socialistične stranke skandinavskih dežel, Velike Britanije, Francije, Zahodne Nemčije in Švice ne glede na svoje mnenje o ideji vključitve izključujejo možnost sodelovanja svojih dežel — v sedanjih razmerah — v že delujočih ali pa zasnovanih or-

ganizacijah, ki naj bi bile podlaga evropske združitve.

Rezervirano stališče teh strank je izraženo v tem, da bi bila za uspešno združitev Evrope po njihovem mnenju potrebna polna zaposlitev, socialna pravičnost in nacionalno planiranje, ker se lahko gospodarski in socialni napredek uspešno razvija samo, če postanejo ta načela praksa notranje politike vsake izmed vladanih dežel. V nasprotnem primeru bi prišlo do neenakomernosti in gospodarske nestabilnosti. V deželah, kjer so socialistične ideje pognale globoke korenine in kjer ta načela že uporabljajo, si socialisti seveda prizadevajo ohraniti dosežene pridobitve. Zato so pripravljeni nastopiti proti predlogom o združitvi, ki bi ogrožala te pridobitve, in poudarjajo, da ni moč zahtevati od njih, naj delavcem svojih dežel rečejo, da morajo na ljubo evropski enotnosti privoliti v nižji življenjski standard in brezposelnost. Skandinavski socialisti zlasti opozarjajo na to, da bi gospodarski liberalizem, ki prevladuje v Zahodni Evropi, prevladal tudi v politični uniji, angleški laburisti pa poudarjajo, da Velika Britanija ni samo evropska država, in da se torej ne more povsem vključiti v Evropo.

O ustanovitvi EOS in oboro-

žitvi Zahodne Nemčije so se vodstva teh strank izrekla pozitivno, čeprav nasprotujejo sodelovanju svojih dežel v tej skupnosti. Toda v njihovih vrstah je precej članov, ki nasprotujejo oborožitvi Zahodne Nemčije v kakršnikoli obliki. Švicarski in švedski socialisti uradno o tem vprašanju niso določili stališča. To pa ne pomeni, da nimajo svojega mnenja. Prvi in drugi ustanovitvi EOS nasprotujejo. Med drugim poudarjajo, da je v dogovorih o EOS dosežen sporazum in da morajo angleške in ameriške čete za nedoločen čas ostati v Zahodni Nemčiji. Kako lahko potem takem zahtevamo, naj sovjetska vojska zapusti Vzhodno Nemčijo, se vprašujejo socialisti.

Nasprotniki evropske združitve v socialističnih strankah, ki so uradno za združitev (Francija, Italija in Benelux), poudarjajo, da se dežele, v katerih so socialistična gibanja močnejša in ki so najbolj napredovale po poti snovanja svobodne soc. družbe, še niso vključile v že delujoče in zasnovane evropske organizacije, in zato je nevarnost, da bi dobila unija že v začetku reakcionaren značaj. V ostalih argumentih navajajo, da so zaradi popuščanja napetosti v mednarodnih odnosih zdaj večje možnosti za sporazum s SZ. Oborožitev Zahodne Nemčije v kakršnikoli obliki že vnaprej kompromitira vse napore v tej smeri. Vzpostavitev EOS in oborožitev Zahodne Nemčije krije v sebi veliko nevarnost za obnovo nemškega militarizma in nacionalizma. Jamstvo, ki ga v tem oziru nudi EOS, po njihovem mnenju ne zadostuje, da bi se temu ognili. Zahodna Nemčija ima teritorialne zahteve na Vzhodu (vzhodna cona Nemčije ter področje okraj Odre in Nise). V sedanjih razmerah bi bila oborožitev Zahodne Nemčije še sama po sebi nevarnost, da izbruhne nova vojna.

Pozabiti pa tudi ne smemo, poudarjajo nasprotniki evropske združitve, da bi SZ v tem primeru odgovorila z nadaljnjim oboroževanjem Vzhodne Nemčije. Razen tega bi bila po njihovem mnenju v takšni skupnosti ne-

varnost nemške hegemonije. Zahodna Nemčija bi imela v EOS prevladujoč položaj v glavnem zaradi zunanjih vojaških obveznosti, zaradi svojega glavnega tekmeča — Francije.

Nasprotniki združitve v socialistični stranki Francije poudarjajo, da tisto, kar ni sprejemljivo za Veliko Britanijo, tudi za ostale dežele ne more veljati, zlasti ne za Francijo, ki ima prav tako podobne prekomorske obveznosti in ki ji je, kakor Veliki Britaniji, potrebna enotnost oboroženih sil in povsem neodvisno vrhovno poveljstvo nad njimi.

Glede konstitucionalnih vidikov EOS opozarjajo njeni nasprotniki na to, da je opustitev suverenosti v tako važnih zadevah, kakor je vojska, nesprejemljiva, ker bi v takšnem položaju komplicirali možnosti glede uveljavljanja nacionalne politike. Prav tako poudarjajo, da je nevarnost, da bi postala EOS spriču pomanjkanja demokratične kontrole tehnokratske organizacije. Pot k ureditvi nemškega vprašanja in varnosti na splošno je po mnenju nasprotnikov EOS v splošni hkratni in kontrolirani razorožitvi in v poskusih, da bi po mirni poti, s pogajanjimi uredili sporna vprašanja, ki teže sedanjih svet.

Kakor ostali nasprotniki EOS, tudi nemški socialisti opozarjajo na to, da bi oborožitev Zahodne Nemčije samo oddaljila možnost združitve Nemčije. Po njihovem mnenju se sme Zahodna Nemčija vključevati samo v takšne pogodbenne odnose, ki v nobenem primeru ne bodo otežkočali njene ponovne združitve.

Zagovorniki evropske združitve pa menijo, da je združitev edina pot, da bi Evropa napredovala in se postavila na svoje noge. Mnogi med njimi menijo, da bi Evropa tako postala močan činitelj med dvema nasprotnima blokoma — ZDA in SZ. Glede vzpostavitve EOS in oborožitve Zahodne Nemčije predvsem poudarjajo, da je SZ stalna potencialna nevarnost za mir in da se v tem oziru ni nič spremenilo, vsaj ne v njenih dolgoročnih bistvenih ciljih. Če pa je mednarodna napetost nekoliko popustila, je to predvsem posledica oborožitve Zahoda. Zagovorniki evropske združitve zagovarjajo tezo, da je treba zmeraj izkoristiti sleherni možnost za pogajanja s SZ, da pa mora miroljubna politika temeljiti na sili, ne pa na šibkosti.

Na drugi strani Nemčija po njihovem mnenju ne more za vedno ostati vojaška in politična praznota v srcu Evrope. Zdaj, po neuspehu berlinske konference, mora tudi Nemčija nekaj prispevati k obrambi zahodnih dežel in lastnega področja. Ker smatrajo Američani in Rusi oborožitev Nemčije za neogibno, je problem zdaj v tem, ali bo oboroževanje pod kontrolo ali ne. Vzpostavitev nemške narodne vojske bi bila največja nevarnost za obnovo nemškega nacionalizma in militarizma. EOS je edina možnost, da se temu ognemo. Zagovorniki EOS se ne strinjajo z mnenjem, da bi vzpostavitev EOS povečala nevarnost glede neurejenih nemških meja, ker je to vprašanje izključno stvar mirovne pogodbe.

Na pripombo kritikov glede konstitucionalnih vidikov EOS odgovarjajo, da je prišlo že v atlantskem paktu do enako važnega popuščanja glede suverenosti, »nacionalna« obramba pa je v sedanjih razmerah po njihovem mnenju običajen anahronizem, ker nobena evropska dežela ne more upati, da bi se rešila brez pomoči drugih, pa tudi pristaši EOS se strinjajo v tem, da mora vzpostavitev »politične oblasti« nadoknaditi pomanjkanje demokratične kontrole v EOS.

Vsi ti in drugi argumenti in protargumenti, ki jih je slišati med evropskimi socialisti, kadar je govora o evropski združitvi, nam omogočajo ugotoviti to-le:

prvič, sedanjih načrti in doseženi uspehi na poti k evropski združitvi obsegajo samo šest evropskih dežel, ob strani pa še zmeraj stoji dežele, v katerih so socialistična gibanja najmočnejša in kjer so v razvoju socializma vendarle dosegla nekaj uspehov;

drugič, varnost na splošno in poročito, da nemški militarizem in nacionalizem ne bosta znova oživila, je važen nagib tudi med tistimi, ki zagovarjajo združitev Evrope in oborožitev Zahodne Nemčije v okviru EOS;

tretjič, splošnega evropskega socialističnega stališča v tem vprašanju ni. Deljena mnenja in gledišča so značilna tako za evropska socialistična gibanja kot celoto, kakor tudi za posamezne nacionalne stranke.

Milan Stojanović

Nova številka »Mednarodnih problemov«

V začetku avgusta izide druga številka »Mednarodnih problemov«, revije Inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo, posvečeno vprašanjem evropskega sodelovanja in združitve. S to številko hoče uredništvo te revije pomagati, da bi se naša javnost in politični krogi čimbolje seznanili s organizacijami, načrti in idejami v zvezi z evropskim sodelovanjem in združevanjem.

Razen uvodnika državnega tajnika za zunanje zadeve tov. Koča Popoviča o evropskem sodelovanju in združevanju, ki ga objavljamo v celoti, priložuje ta številka »Mednarodnih problemov« članek dr. Franca Zwitterja, rektorja ljubljanskega univerze, o ideji združitve Evrope v zgodovini, dalje podroben oris in analizo dosedanjih poskusov glede gospodarske

združitve Zahodne Evrope izpod peresa dr. Janvida Flereta in članek o EOS izpod peresa generalmajorja Petra Tomca. O pravem vidiku evropske združitve piše veleposlanik — državni svetnik dr. Milan Bartoš. V tej številki je objavljen še članek o Veliki Britaniji in združitvi, pregled političnih organizacij evropskega sodelovanja in združitve, pregled gledišč evropskih socialistov o združitvi Zahodne Evrope ter izjave in govori o stališču Jugoslavije do EOS.

Na koncu so objavljene recenzije knjig o tej problematiki, dalje izbrana bibliografija, potrebna slehernemu našemu političnemu in javnemu delavcu, ki hoče samostojno in globlje proučevati to zdaj tako perečo gradivo.

SLOVENCİ CONE A O REŠITVI TRŽASKEGA VPRAŠANJA

Ni rešitve brez gospodarske in nacionalne enakopravnosti

Pogoji za zblizanje med Jugoslavijo in Italijo

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Trst, 16. julija
Članek tržaškega »Primorskega dnevnika«, v katerem so zahtevali določena poročila in mednarodnih ustanov za tiste Slovence, ki bi z ureditvijo tržaškega vprašanja prišli pod italijansko upravo, je naletel na nove šovinistične iredentistične napade. »Giornale di Trieste« piše, da slovenske zahteve po poročilih »ne zaslužijo nobenega odgovora, ker so absurdne«.

Današnji »Primorski dnevnik« ponovno opozarja na dejstvo, da že zdaj — ko tržaško vprašanje še ni rešeno — italijanski šovinistični tisk odkrito nastopa proti najosnovnejšim zahtevam in pravicam tržaških Slovencev.

»To pomeni,« piše med drugim »Primorski dnevnik«, »da se nismo niti za las premaknili naprej od tistih časov, ko so italijanski odgovorni ljudje dajali obljube Slovincem. Te obljube, natisnjene z velikimi črkami na letakih, so lepili tedaj na zidove naših hiš, katere so samo nekaj let kasneje požgali.«

Na sestanku Glavnega odbora OF na Opčinah so poudarili, da je OF Tržaškega ozemlja bila in je proti vrnitvi pod Italijo. Oporozili so nato, da ni moč govoriti o pravi rešitvi tržaškega vprašanja, če ne bodo tržaškimi Slovincem zajamčeni nacionalne in gospodarske enakopravnosti.

Na sestanku so zlasti poudarili, da člani OF pozdravljajo možnost zblizanja med Jugoslavijo in Italijo, toda pod pogojem, da se Italija v svoji politiki odreče imperialističnim zahtevam nasproti Trstu. Člani OF so izrazili svojo odločenost, da se še nadalje bore za neodvisnost Trsta, včevši gospodarsko samostojnost. Samo če bo imel Trst proste roke, samó če bo uveljavljala samostojno gospodarsko politiko, samo tedaj mu bosta zagotovljena uspeh in napredek. V nasprotnem primeru, je bilo poudarjeno v razpravi, sta Trst in njegovo prebivalstvo obsojena na propad.

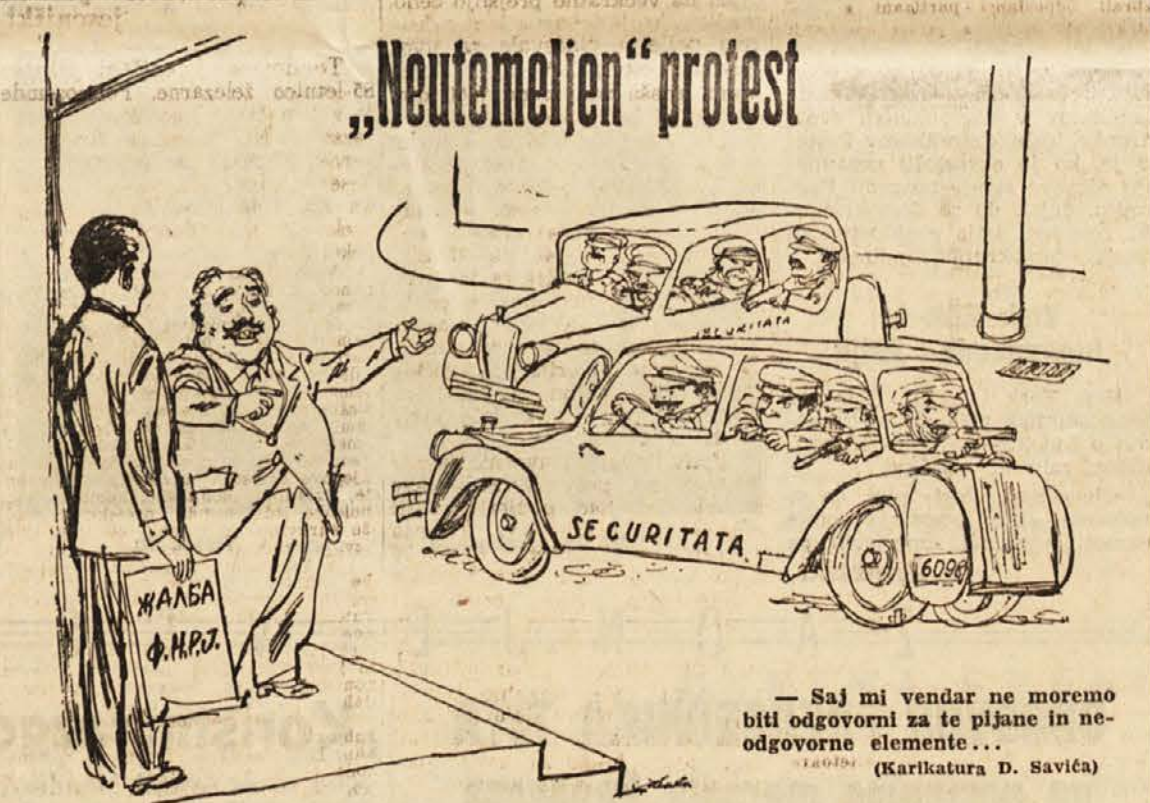
Spriču velikega primanjkljaja, ki letno znaša okrog 770 milijonov lir, namerava tržaško občinsko podjetje za vodo, plin in mestni promet zvišati cene svojim storitvam. Člani uprave so se že razgovarjali tudi z demokratičnim predsednikom tržaškega občinskega sveta Bartolijem, ki jim je obljubil, da bo o tem vprašanju razpravljal na eni izmed bližnjih sej občinskega sveta. Z zvišanjem cen storitev tega podjetja se bodo izdatki po-

vprečne tržaške družine zvišali letno za okrog 10.000 lir.

Slovenska mladina anglo-ameriške cone TO je sklenila konec avgusta in v prvih dneh septembra prirediti kulturni festival, na katerem bi razen mladincev in mladink iz cone A sodelovala tudi mladina iz Goriške pokrajine v Italiji, s Koroske v Avstriji in iz Jugoslavije.

Razen posameznih mladinskih kulturno-umetniških društev in skupini Slovenije in Hrvaške, namerava mladina cone A povabiti tudi mladino iz vseh ljudskih republik FLRJ.

Mladen Petrinčić

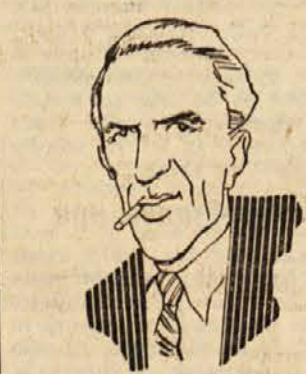
— Saj mi vendar ne moremo biti odgovorni za te pijane in neodgovorne elemente...
(Karikatura D. Saviča)

ZUNANJEPOLITIČNA BIBLIOGRAFIJA

ETIOPIJA VČERAJ IN DANES

Knjiga Dušana Timotijevića, ki jo je izdalo časopisno založniško podjetje Društva novinarjev Srbije

godkih iz obdobja, ko so Etiopci stopili na branik svoje neodvisnosti.

Dušan Timotijević

Posebno poglavje v knjigi tvori članek »Italijani v Etiopiji«. V njem je pisec zgosteno opisal historiat fašističnega vdora v Etiopijo in kasnejše osvoboditve dežele.

»V Adis Abebi po šestnajstih letih« je naslov poglavja, ki obsega članke D. Timotijevića, objavljene v »Borbi« in »NIN« oktobra in novembra 1951. V enem izmed člankov ugotavlja pisec:

»Etiopija je dežela, ki stopa z velikimi koraki naprej.

Pred šestnajstimi leti si je z odločnim stališčem nasproti fašističnemu osvajaletcu pridobila naklonjenost tistega dela svetovne javnosti, ki je cenil borce za svobodo; danes pa s svojim vztrajnim prizadevanjem, da bi modernizirala deželo, razširila prosveto, odstranila zadnje ostanke srednjega veka, spet uživa prijateljstvo tistih ljudi, kajti le-ti cenijo tudi borce za napredek.«

Te besede so morda najboljša ponazoritev vtisov iz sodobne Etiopije in njene poti k napredku.

Objava knjige »Etiopija včeraj in danes« pomeni lep prispevek k naši zunanjepolitični pu-

blicistiki. Njen pomen je še toliko večji, ker je izšla prav v dneh, ko v Jugoslaviji pričakujemo obisk etiopskega cesarja Haile Selasija, obisk, ki bo nedvomno pomenil nov prispevek k razvoju odnosov med obema državama.

»Prijateljstvo med Etiopijo in Jugoslavijo sodi med najmlajša mednarodna prijateljstva, vendar je zidano na trdnjih temeljih, kot mnoga prijateljstva po svetu, ki so bila sklenjena veliko prej, z veliko bolj zvenečimi besedami, toda z veliko manj iskrenosti.« To so besede iz zaključnega dela knjige Dušana Timotijevića. Potrditev teh besed najdemo v sedanjem mednarodnem dogajanju.

Knjiga je razen okusne opreme obogatena tudi z nekaj ilustracijami, med katerimi so tudi posnetki, ki jih je pisec napravil med svojim bivanjem v Etiopiji 1935, kar vse zvišuje njeno dokumentarčno vrednost. Knjiga »Etiopija včeraj in danes« bo izdatno pomagala jugoslovanskim bralcem, da bi se le-ti bolje seznanili z daljno, toda prijateljsko deželo.

B.

SE TRI DNI DO SLAVNOSTI V BELI KRAJINI

NA POTI K DOBRISTARIM ZNANKI

»Kolikokrat sem hodil po tej poti! S puško in nahrbtnikom na ramih in s toplimi čustvi v srcu... Pri 'Tajčbiru' sem se navadno ustavil, da sem se odpočil in pouprašal po novicah, nato pa sem se spustil po klancu, kjer so me pozdravile bele semiške zidanice.»

Kdo se ne bi raznežil, če ga po desetih letih zanese prot Bell kraljni, proti dobri stari znanki, ki je imela za partizane tako široko odprtje sree! Pravilno je nekdo zapisal, da je Bela krajina en sam spomenik. To še posebno občuti partizan, ki se je med narodnoosvobodilno borbo dle mudil v tej priljubni deželici. Gre skozi vas, se ustavlja pred hišami, govori z ljudmi in obuja spomine na čase, ko so se tu ustavljale partizanske brigade, ko se je ljudstvo zblznelo na sestanke in volilo prve nar...

Spomenik, ki ga je postavil državni sekretariat v Srednji vasi pdi Črmošnjicah

rodnoosvobodilne odbore — in vse to za tako prevzame, da nehoze vzklilne; »Saj tu bi morala imeti vsaka hiša spominsko ploščo!«

Ustavimo se v Črmošnjicah. Na sredi vasi je slavolok, nedaleč od njega se mlad dviga v nebo. Delavniki je, kljub temu čuti, da diha iz hiš praznično razpoloženje. Spominska plošča sredi vasi te opozarja, da stojš na zgodovinskih tleh; tu se je pred desetimi leti mudil glavni štab NOV in POS. Tuda koliko je bilo v tej vasi še drugih štabov, koliko se je tu odigralo važnih dogodkov,

Tudi Gradac bo za Dan vstaje tak, kakor se spodobi. Na sliki vidimo mladino pri delu na cesti

»Kam bi je mahnil iz Semiča? Najbolje je, da gremo kar naravnost v Črmoelj, da vidimo, kako teko priprave za glavno proslavo. Ko pridemo v središče mesta, smo si takoj na jasnem, da Črmoelj ni bli še nikoli tako lep, kakor bo na letošnjih Dan vstaje. Vse hiše lepo pobeljene, vse ceste urejene in očiščene. Vse mlado in staro dela in se pripravlja na proslavo, niti ponirni ne počivajo. Zlasti je živahno na Zupančičevi cesti, pred novim internatom in okrog gimnazije. »Do Dneva vstaje moramo končati,« nam pravijo ljudje, ki tlakujejo ceste. »Tudi mi bomo v glavnem končali do takrat,« pravijo dijakl, ki urejajo okolice svojega »stadiončka«. Star partizan, ki bo prišel na Dan vstaje v Črmoelji, pa tudi vsak, ki se je mudil v Črmoelju v letih po osvoboditvi, se bo začudil, ko bo videl, kako se je mesto spreminilo.

Črmoelj — prva prestolnica naše republike. Noga obstane in misli jadrno pohite deset let nazaj, ko so bili ti beli zidovi priča velikih dni naše zgodovine. Poznil so se tu zbrali odposlanec-partizani z vseh strani Slovenije na prvem zasedanju

SNOS, po katerem so se začele svobodne volitve povsod tam, kjer ni bilo sovražnika. Na tem prostoru, ob zeleni Lahinji, so se neshetokrat zbrale množice ljudstva in proslav.

Kmetica nama je ponudila posteljo — Faniki in meni. Ostali sva pri njej. Zunaj je zavil veter in raznašal droben dež. Čuden občutki, po dolgem času spet v postelji! Fanika Pastova je bila nenavadno zamišljena. V postelji mi je pripovedovala o svojem življenju. Moč ji je umrl. Z obema sinovoma je šla v partizane. Nocoj je bila hudo žalostna. Sinoči se ji je sanjalo, da je izpod mrtvega sina vzlčila belo rjuho. Vse dan ji ta misel ni dala miru. Prav pozno sva zaspali. Sredi noči trkanje na okno. Cedarje močneje. Potem glas: »Fanika, ali si tu?« Kmetica tihv vprašuje iz za okna. »Tarzan! Iz Redice prihajam, že vse noči iščem Faniko...« Fanika je skočila s postelje in odprla. Iz teme so se izvil trije do koze premočeni partizani. Faniko so naročili, naj se nekoga opravi in gre z njimi. Ze večerj smo bili izvedeli, da so Nemci ustrelili nekoga partizana. Koga, kdo bi vedel? Fanika se je tiho obuvala. Nikogar ni vprašala, zakaj mora na pot. Fantje so nemo gledali v tla. Tedaj pa je Fanika iznenada stopila k Tarzanu: »Borisa ni več, kajne? Besede so se ji mučno trgale iz grla. Ne da bi jo pogledal, je odvrnil: »Pojdimo hitro, da ga boš še enkrat videla...« Se ganiti se nisem mogla. Vedela sem, kako se je Fanika hala za oba sinova. Eden je že bil ranjen. V sobi je glodala strašna tišina. Ko bi vsaj zakrčila, sem si mislila. Fanika je padla na kolena in z rokami podprla glavo ob skrinji. Fanika je vstala, se optekla in mi dejala: »Saj sem vedela!« Vsi štirje so odšli v noč. Ob odprtem grobu so peli borci žalostinko. V grlu jim je zamiral glas, ko so zrii na mater. V neotesnem lesu je ležal njen sin. Salva je pretresla žalosten molk.

Betonskega velikana ni več

liale zmage partizanskega orožja, poslušale bodrilne besede tov. Kidriča in drugih voditeljev. Koliko pesmi, koliko navdušenih vzklikov je odmevalo po teh ulicah! Tudi ob navadnih dnevih je bilo tu vse živo. Podnevi so se srečavali na cesti partizani z vseh vetrov boreče se domovine, ob večerih si videl ob Lahinji slušateljce raznih tečajev, člane raznih odsekov SNOS in zaveznikov vojnih misli, aktiviste, invalide in še mnogo drugih, ki jih je ta allona n. loga pripeljala v svobodno prestolnico. Neredko je prišel po cesti partizan majhne postave in smelega pogleda, s cigareto v ustih in zlatimi našlji na rokavih. Ljudje so se ustajljali, gledali jezdeca in vzklili: »Komandant Stane!«

Nekega jesenskega dne so ljudje prav tako stali na ulici, kramljali in si pripravedovali novice, pa se je med njimi iznenada razširila novica, ob kateri so sklonili glave v nemi žalosti: komandant Stane je mrtev... Tudi njemu, partizanskemu komandantu Stanetu, bodo 21. t. m. odkrili spominsko ploščo. Vzdana bo v Kanižariel, na poslopju nekdanje bolnišnice, kjer je bil Stane operiran in je po operaciji umrl — imel je tako hude rane, da zanj ni bilo več pomoči. Iz Kanižarice se odpravimo proti Metliki. Od daleč gledamo proti Kra-

Zakaj so se podražile električne baterije

Vprašanje, kako urediti uvvoz tistih surovin in tistega pomožnega materiala, ki ni oprošten dodatnega uvoznega koeficienta, postaja čedalje bolj pereče. O tem zgovorno priča primer tovarne električnih baterij »Zmaj« v Ljubljani.

Ta tovarna je bila pred kratkimi prisljena zvišati svoje cene za okrog 100 odstotkov in jih bo morala verjetno še nadalje dvigati, če bo še naprej plačevala na uvožene surovine progresivni dodatni uvozni koeficient, verjetno pa bo prisljena tudi ustavititi proizvodnjo za izvoz. Od surovin, ki jih to podjetje uvažja, je le manganovec oproščen dodatnega uvoznega koeficienta, medtem ko mora tovarna pri uvozu acetienskih saj, salmijaka, grafitu, ogljenih šipk in aktivnega oglja plačevati poleg rednega koeficienta še dopolnilni koeficient, kar te surovine podražja na večkratno prejšnjo ceno. Medtem ko je tovarna lani v drugem polletju plačevala za uvožene saje okrog 1450 din za kilogram, znaša zdaj cena 7400 din, ogljene šipke pa so se podražile od prejšnje cene 1.50 do 1.90 din za kos na 13.50 din; tako da stanejo zdaj samo ogljene šipke za ploščato baterijo nad 40 din. Podjetje je za sedaj zvišalo ceno take baterije od 48 na 87 din, ker deloma uporablja še prej ceneje uvožene surovine; če pa bi ceno računalo na temelju sedanjih stroškov za te surovine, bi morala taka baterija stati okrog 150 din. Za majhno okroglo baterijo je podjetje zvišalo ceno od 21 na 43 din.

Vpliv dodatnih uvoznih koeficientov na proizvodne stroške prihaja pri tem podjetju zlasti močno do izraza, ker tovarna uporablja v proizvodnji 60 do 70 odstotkov uvoženih surovin. Le majhen del njene proizvodnje odpade na domači trg, vse ostalo pa gre za izvoz, zlasti v Turčijo, pa tudi v Sirijo in Libanon. Samo za izvoz izdelava mesečno baterij v vrednosti 50.000 dolarjev. Seveda pa mora, če hoče izdelovati kakovostno blago za izvoz, uporabljati le najboljše uvožene su-

rovine, kjer je bilo partizansko letališče — pravo, svobodno letališče v sruo okupirane Evrope. V Gradacu se le bežno ustavimo, da si ogledamo hišo, v kateri je bil ustanovljen Redni križ Slovenije. Na sredi vasi pozdravimo skupino deklet, ki čistijo cesto in prostor okrog spomenika padlim borecem. V Metliki obiščemo bivši Sokolski dom, kjer je bila 5. maja 1944. prva konferenca slovenskih novinarjev. Nato pa jo uberemo proti Suhorju, kjer bosta v sredo odkrili dve spominski plošči. Pred vasjo srečamo voznike, ki peljejo mlaje za proslavo. Mlaji so tako dolgi, da se vrhovi vlečejo po tleh in da dvirajo s ceste oblake prahu. Sredi vasi je živo kot v mravišču. »Pravljamo se na velik praznik,« pravijo ljudje. »Mnogo starih prijateljev nas bo obiskalo.»

Še mnogo krajev bi radi obiskali, toda dan je prekratek, treba se je vrniti. Radi bi šli še na Dobilsko goru, v Črešnjevca, na Planino, na Gradnik... Vse kraje v Beli krajini bi radi pozdravili, vsem ljudem bi radi stisnili roke, se jim zahvalili in jim prisrčno čestitali k velikemu prazniku. In še z marsikom, ki bi ga obiskali, bi se zapletli v pogovor o nekdanjih dneh. Če nas ne bi takoj spoznal, bi se zamislili in tiho dejali: »Saj je že deset let odtlej... Hitro je minil ta čas...«

Zakaj so se podražile električne baterije

rovine. Proizvodnja za izvoz je bila do uvedbe dodatnih uvoznih koeficientov visoko rentabilna. Z uporabo dodatnega koeficienta na uvožene surovine pa je spričo izredne podražitve teh surovin izvoz postal nerentabilen, tako da je podjetje pred težavno odločitvijo, ali naj sploh še proizvaja za izvoz. F. S.

Te dni se Jeseničani pripravljajo na svoj občinski praznik in 85-letnico železarne. Petinosemdeset let je dolga doba, kaj vse se je v tem času dogodilo in spremenilo! Muzej, urbanistična razstava, razstava NOV, Dolika, fotomaterjev in razstava proizvodov železarne, ki bodo vse odprte 30. julija, bodo pokazale napredek Jesenic. Muzej in razstava proizvodov bosta pričala tudi o napredku kvalitete jeseniških jekel od nekdanjih »firarjev«, »finfarjev«, »zeksarjev«, do današnjih več kot stopdeset vrst visokokvalitetnih jekel.

Vsestranski razvoj najrazličnejših panog tehnike (strojništva, gradbeništva, ladjedelništva, kemične, tekstilne in še vrsta industrij) terja od metalurga vedno bolj raznovrstno, odporno in uporabno jeklo. Včasih so bile pri jeklu važne le njegove dobre tehnološke lastnosti: za kovanje, kovško varjenje in vd. Danes mora imeti najrazličnejša svojstva. Jeklo kemično analizirajo, ga dožejevo vse njegove koristne in škodljive elemente, fizikalne, mehanske, kemične, tehnološke itd. In zdaj preiskujejo tudi že surovine, iz katerih se jeklo proizvaja (gred, lezura, kuriva itd.).

V laboratorijih jeseniške železarne pripravijo dnevno na stotine analiz in poizkusov. V kemičnem laboratoriju so do nedavnega opravljalii analize v glavnem po starih klasičnih metodah (gravimetrični, titrimetrični in kolorimetrični), danes jeklo naglo kontrolirajo po fotometričnih metodah. Pri kolorimetrični metodi je bil subjektivni faktor (glovske oko) nezanesljiv; moderna fotometrična metoda pa je objektivnejša. To je važno, ker je na tržiščih sloves močno odvisen od tega, kakšnih načinov in metod so poslužuje proizvajalci pri kontroli in preizkušanju kvalitete svojih proizvodov.

Ing. Sotlar, šef kemičnega oddelka jeseniške železarne, je delal več mesecev poizkuse s fotometrično metodo. V čem je njena prednost? Pri starih metodah je velika poraba raznih reagentov zadrževala rnak v laboratorijih in poskođevala laboratorijsko opremo. Za razkrajanje vzorcev je bilo dnevno potrebnih samo v martinskem laboratoriju po 31 raznih kislin. Po novem, fotometričnem načinu dela, jih je potrebno samo 0,5 l. Prej je bilo treba vzorce prekuhavati, obariti, filtrirati, zdaj se opravlja vse delo najčešče v 50 ccm merilnih buškah, končne meritve pa se izvedejo na specialni aparaturi — fotometru. Ta način dela je mnogo hitrejši in racionalnejši. Za metalurga je važno poseganje v posamezne procese proizvodnje. In tu se zdaj bje boj za skrajšanje časa pri določevanju elementov v jeklu na minimum. Določevati jih je treba, ko je jeklo še v peceh. Pravijo, da dober jeklar kuha jeklo kot dobra kuharica hrano. Ko za topli, mu do-

gomo, postavili križ in grob zasuli z vencem in šopki. Sele dolgo potem so ljudje izvedeli, da leži v njem skojevca France Ramšak-Luka iz Hajuve pri Kamniku.

Razdejanje v jami

Za slavnosti v Beli krajini

se je v Ljubljani prijaviło doslej že nad 7000 udeležencev

Ljubljana, 17. julija

Terenske organizacije SZDL, sindikalne organizacije in delovni kolektivi pošiljajo Okrajnemu odboru SZDL spiske prvih prijaviteljev za udeležbo na proslavah letošnjega Dneva vstaje v Črnoelju. Skupno se je do danes prijaviło že nad 7000 udeležencev samo iz mesta Ljubljane.

Veliko zanimanje za udeležbo v Črmoelju je tudi v okolici Ljubljane. Kakor poročajo, so že vpisali veliko število prijaviteljev z Iga, iz Mengša, iz Domžal, Stične, z Vrhnike in od drugod. K. M.

Investicijski skladi podjetij

Beograd, 16. jul.

V skladu z navodili Narodne banke lahko gospodarske organizacije za finansiranje investicij ustanove investicijski sklad, sklad rudnih rezerv, investicijski sklad JDZ in PTT ter druge sklade. Gospodarske organizacije lahko ustanove te sklade iz skupnega dobička, iz dela dobička za samostojno razpolaganje in sklada plač po prometu (pri trgovini).

Berite

»Ljudsko pravico-Borbo«

ZA 85. OBLETNICO JESENIŠKE ŽELEZARNE

Fotometrična analiza jekla

nova pridobitev jeseniških železarskih laboratorijev, spričo katere se bodo jeseniški izdelki še bolj uveljavili tudi v tujini

daja fotoregure, da dobi od potrošnikov zahtevane lastnosti. Tu je vsaka minuta dragocena. V peceh se kuha hkrati po 60 in več ton jekla. Najboljši sodelavec jeklarja je analitik v laboratoriju. Čim čim za uvažno, v neki razstavljeni jeklo, hoče pri priči izvedeti, kaj vse vsebuje. Analitik mora hiteti. Inž. Sotlarju je uspelo zelo skrajšati analize, kar kaže naslednja primerjava:

elementov:	Po starem	Fotometrično
silicij:	2,00 ure	45 min.
fosfor:	3,00 ure	15,30 min.
bakar:	1,30 ure	15,30 min.
vanadij:	30 min.	15,20 min.
krom:	45 min.	30 min.

Stroški za surovine pa se zmanjšajo v (dinarih):

Rakluc

Zasavske zgodbe iz velikih dni

(Nadaljevanje in konec)

Vest iz noči

Ta večer sem zgodaj legla. Sredi noči me je zbudil strahoten tresk. Začutila sem, kako se je vse streslo. Vmes je rožljalo, kot da so se nekeje sesula stekla na oknih.

Planila sem; nemara je udarilo v sosednjo Dolinsko hišo. Toda zunaj je bila tema. Pa je v hipu zazarelo nebo, da je bilo na mah svetlo. Se tisto noč so bili vedeli, da so prišli partizani s kaskih brhivov skozi Stari Hrastnik do mogočnega betonskega stebra na Meketovem in ga minirali. Steber se je zvrnil na travnik in ob stiku je visoki tok na daljnovodu povzročil silovit tresk.

Ko so se drzni fantje vračali v hrube, so spotoma vrgli še nekaj granat v kozoleda, da sta zažarela v noč kot dve plamenici. Se ponoči so prišli gasilci z avtomobilom do Dolanca. A so se vrnili. Kaj bi hodili v hrub gasit, ko ni nikjer vode? Policija se je ojuočila šele o beam dnev. Tedaj so bili partizani že na Kalu.

Skojevca Luka

Maja 1944 so partizani mobilizirali na Brnici, Praprotnem in v Hrastniku. V treh skupinah so zadrževali vse kraje. Dobro ure pred ponočjo so začeli pri stari restavraciji. Major Jože Babič se je mudil pri Brunovih, kjer sta bila oče in hči že pripravljena za odhod. V sosednjem stanoivanju pa je Konrad Pevec čakal Kavskovega Mira.

Pred večnimi vrati je stražil mlad partizan. Tisti hip sta prišla po stopnicah nemška podoficerja, ki sta vsavalo v otroškem vrta. Stražar je zagnel svoj »Stoj!«, toda iz teme ga je pogodil v prsa strel.

S krajinami napori se je ranjenec privlekel čez prag Kavskove kuhinje in se zgrudil. Tiho je terjal: »Ustrelite me do kraja!«

Na občaji je že tučilo sirena. Babič in Pevec sta se rešila s skokom skozi okno. Ranjenec je izdihnil čez deset minut.

V Kavskovo kuhinjo so se potem nagnetli policisti in veržučel. Vse do jutra so poizvedovali. Mrtvega so odnesli v vežo, kjer je ostal do prihodnjega večera. Množica radovednih steklarjev in rudniških Nemcev ga je ves dan hodila ogledovat. V šoli je učiteljstvo naročilo mladini, naj si ogleda »bandite«. Ko so se začeli nazadnje sporazumeti, sta grobarja Kalunder in Jevniček pokopala mrtvega partizana pri električnem transformatorju. Pokop so nadzorovali trije policisti.

Ljudje so pregledni grob okrasili s cvetjem. Po nekaj tednih so prostor celo opčili in nanosili zemlje ter napravili

Konferenca izvoznikov in proizvajalcev blaga za izvoz

Soodgovornost za plačilo gozdne takse

PLOSKA STOPALA

utrujajo nogo

Med številnimi napakami na stopalih so najpogostejša ploska stopala. Ker pa morajo stopala nositi vso težo telesa in v vsakem trenutku dajati občutek ravnotežja, zato vsaka napaka na njih ovira težavne funkcije.

Da bi ustrezala važnim funkcijam so stopala na poseben način grajena. Bistveno je, da se pri stanju in hoji ne opirata celotna površina stopala ob podlogo, temveč samo tri točke. Ena izmed njih je peta, druga dve pa sta na prednjem delu: ena na notranji, druga pa na zunanji strani podlage prstov. To je mogoče zato, ker spodnja površina stopala ni ravna, temveč ima obliko dvojnega oboka: enega vzdolž od pete proti prstom in drugega poprek najmočnejše izražene na podlagi prstov. To lahko preizkusimo, če z mokro nogo stopimo na ravno podlago (na pr. na desko ali betonsko ploščo) in tako naredimo odtis stopala. Na odtisu vidimo, da je peta spojena s prsti samo z ozko progo na zunanji strani stopala, medtem ko je na notranji strani ta zveza prekinjena.

Če so stopala povešana, je proga na odtisku vsebolj široka, lahko pa je celo širša, kakor samo stopalo, ker se noga docela zvrne na zunanjo stran, notranji rob pa spusti navzdol.

Stopala so zgrajena iz mnogih kosti, ki so med seboj povezane z mišičjem in vezmi. To daje čvrstino in elastičnost, ki je po-

trebna za oblaženje udarcev pod trdno podlago, po kateri hodimo. Dokler je ta zapleteni aparat zdrav, je dobro. Nosi lahko ne le težo telesa, temveč zdrži tudi križu, kar jemlje bolniku možnost dalj stati in gibati se, s čimer se zmanjšuje njegova delovna sposobnost.

Vzroki, ki vodijo do deformacije, so lahko različni. Stopala utegnejo biti ploska že od rojstva, ali pa se povesejo pozneje. Poudariti je treba, da imajo skoraj vsi otroci v prvem letu življenja ploska stopala in da se šele potem normalno formirajo. Če se to ne zgodi, se stopala pozneje lahko še bolj deformirajo.

Ploska stopala nastanejo zaradi nesorazmerja med obremenitvijo nožnih kosti in njihove odpornosti do obremenitve, to je obremenitev je mnogo večja, kakor sposobnost nožnega oboka. Pri otrocih se to največkrat kaže v hitrem utrujanju, nerazpoloženju za igro in daljše sprehode, ker vse to izziva hude bolečine. Napaka na stopalu se mnogokrat pojavi tudi v pubertetni dobi in med nosečnostjo, ker se tedaj obremenitev poveča, menja pa tudi način obremenitve.

Vsi našeti vzroki, zlasti pri prirojenem slabšem mišičnem aparatu stopala, zelo hitro zmanjšujejo njegovo odpornost do obremenitve in s tem onemogočajo vzdrževanje normalne konfiguracije nožnega oboka. V začetku se obok poveša samo ob obremenitvi, pozneje pa trajno karakteristično deformira, pri čemer ima bolnik iz dneva v dan hujše motnje. Povešanje povprečnega oboka opazimo navadno pred povešenjem vzdolžnega, ker se slednji s svojim prednim delom naslanja na povprečni obok. Povešanje povzroča tudi druge deformacije, od katerih je posebno značilen kriv palec proti zunanji strani.

Crtasta oblekica za punčko

Podstavki za kozarce

Prti bodo delj ostali čisti, če pod kozarce in steklenice postavimo podstavke. Naradimo jih sami. Iz močnega kartona, izrežemo osnovo premera

10 cm, v sredini naredimo majhen izrez in omotamo z rafijo, kakor je prikazano na naši sliki.

NASVETI

Juhu ste presolili. Dobro je, če narežete v juho olupljeno naravnega krompirja in jo zavrete. Morate jo treba to večkrat ponoviti.

Ornilo je pustilo sledove na kazu. Ornilo je pustilo sledove na kazu. Ornilo je pustilo sledove na kazu.

Kolač je pečen, vendar je še zelo blede. Namazajte ga s sladko vodo in ga spet postavite v pečico.

Unajeni čevlji včasih zgrube tesk in radi bi, da bi se čevlji spet svetili. Zdrgnite jih z alkoholom in se ne prestrašite, ker bodo postali močnejši in grdi. Nato jih posušite na kopitu in šele suhe namažite s kremo. Čevlje dobro zdrgnite z mehko krpo, nato pa še s krtačo in spet se bodo svetili kot novi.

Kako najbolje pomijemo posodo in jedilni pribor

Proučevanje raznih načinov pomivanja posode in jedilnega pribora v raznih kuhinjah je pokazalo, da je v nekaterih posodah mnogo klice (tudi po več sto tisoč), med njimi tudi klice nalezljivih boleznih. Da bi njih število zmanjšali, je treba kuhinjsko posodo in jedilni pribor kakih 5 minut pariti v običajnem sterilizatorju ali v celici napojljeni s paro iz kotla. Enak uspeh pa lahko dosežemo na mnogo preprostejši način. Po uporabi je treba iz posode odstraniti ostanke hrane, kar storimo mehanično, na pr. z žično ščetko. Potem je treba posodo oprati z milom v vodi, pri temperaturi 48 do

50 stopinj C, nazadnje pa v posebni posodi z vodo pri temperaturi 70 do 80 stopinj C. Drugo pomivanje je za boj proti klicam zlasti važno.

Tako pomito posodo postavimo po strani, da se sama ocedi. Brisanje s sterilnimi gubami (steriliziranimi v pari ali s kuhanjem) je dovoljeno samo med prvim in drugim pomivanjem. Enako je treba čistiti tudi jedilni pribor. Brž ko se posoda in pribor posušita, ju je treba spraviti v zaprto omaro.

Ali vplivajo mrzla jedila na organizem?

Poskusi na ljudeh, ki so jedli mrzla jedila, denimo sladolede, so pokazali, da v delovanju želodca niso nastale značilnejše spremembe. Vsem ko so je po normalni hrani ne glede na njeno temperaturo sladkor v krvi nabiral hitro in v nekoliko večjih količinah, je bila reakcija očitno večja, če je bila jed mrzla. Po mrzli jedi je temperatura prstov padla na 3,5 stopinj C in to je trajalo 50 ali pa še več minut. Od 100 gr hladne hrane krvni pritisk ni narasel, vtem ko je po 400 gr takšne hrane narasel za 15 do 20 mm. Po 100 gr mrzle hrane je utripanje srca naraslo za 9 do 10 utripov, po 400 gramih pa za 18 do 20 utripov v minuti. Ta porast je v glavnem ustrezal povečanju števila utripov, kar lahko opazujemo tudi pri ljudeh, ki držijo roke eno minuto v ledeni mrzli vodi.

Tri bluze, primerne za dekleta

Otroška prehrana

Otrokove potrebe po hrani narastajo hitreje, kakor otrok sam raste in pridobiva na teži, tako da se v 12. letu že izenači s prehrano njegovih staršev. V puberteti potrebuje otrok več hrane kakor odrasli. Važna so zlasti živila iz skupine mesa in mleka, ki pospešujejo razvoj in rast. Enako važna so tudi živila iz skupine sadja in sočivja, ker so v njih vitamini in mineralne snovi, da se otroku utrdijo kosti. Pretirano uživanje slaščic ni priporočljivo, saj gre na škodo koristnejših živil. Razen tega so slaščice bolj škodljive kakor koriste. Isto velja za alkoholne pijače.

Otrok mora dobiti štiri obroke dnevno, zajtrk, kosilo, malico in večerjo. Priporočljivo je, da je otrok sadje dopolnje, zlasti med zajtrkom. Razen tega mora dobiti najmanj dvakrat dnevno mleko in sir v raznih oblikah.

Otrok od 6. do 10. leta mora dobiti vsak dan po eno jed iz naslednjih skupin: mesa brez kosti 50 do 10 gr, 20 do 30 gr ribe, pol jajca, 10 do 20 gr zrnatega sočivja (graha, fižola ali leče); mleka od 500 do 750 gramov in 30 gr si-

K širokim oblakam potrebujemo tudi ustrezno spodnje krilo.

naj jedo skoraj dvakrat več mesa, nekaj več kruha, presnega sadja in zelenega sočivja, ostala živila pa v enakih količinah kakor otroci do 10. leta.

Znaki obolenja se spoznajo po bolečinah. Enkrat so stopala zelo močno popačena, a bolečine niso velike, medtem ko v nekaterih primerih komaj opazimo povešana stopala, so pa velike bolečine. Razen bolečin je značilno tudi hitro utrujanje in pogost mišični krči. Kadar mirujemo bolečine navadno prenehajo.

Neudobni čevlji so često vzrok deformacije stopala in moramo zaradi tega paziti, da nosimo vedno ustrezajoče vrste obutve. Znano je, da tudi previsoka ali prenizka peta neugodno vpliva na odpornost nožnega oboka. Če so stopala zelo deformirana, tedaj prihaja v poštev operativna terapija, ki je manj uspešna, kakor če začnemo zdravljenje s konservativnimi sredstvi.

Dr. F. P.

Zena prvega etiopskega poslanika v Beogradu s sinčkom

Sina bom naučila delati

Solska vrata so se zaprla. Otroci pojdejo na počitnice. Kam? K tabornikom, v kolonijo, k sorodnikom na deželo. Socialno šibkejši si bodo morda po-

niti z življenjskimi težavami in dolžnostmi. Če stopimo v dopoldanskih urah v mlekarno ali na trg, bomo med gospodinjami zapazili tudi

nauči potrpljenja in če spozna, koliko neprijetnih del mora med letom, ko je on v šoli, opraviti njegova mati. Deček, ki smo ga učili premagovanja in opravljanja neprijetnih del, se bo v šoli tudi zopernih predmetov pridno lotil. K učenju ga ne bo treba priganjati, če ga v počitnicah ne spustimo iz rok, da bi pohajkoval po mili volji. Pripombe, da je delal med šolskim letom, v počitnicah pa naj bo prost, ko ptiček na veji, so vse drugo kot vzgojne. Saj bo razen dela tudi še prostosti dovolj, zato ga kar naučimo in navajamo k delu. Za dečka, ki smo mu vzbudili veselje do dela, smo lahko brez skrbi. V šoli bo priden, v življenju pa zanesljiv. Zavedal se bo, da je zdravje in sreča v delu, ne pa v brezplodnem lenarjenju, pohajkovanju po parkih in poseadanju po gostlinah. Deček, ki zna delati, bo tudi dojel, da se brez muje še čevlji ne obuje, zato ne bo verjel zapeljivcem in njihovim pripovedkam, da v deželah onstran naših meja pada bogastvo prebivalcev v naročje. Iz delovnega dečka ne bo postal kriminallec — sramota družbe, ampak nesebičen, zanesljiv delavec, ki bo imel pred seboj samo en cilj: vestno in točno izvrševanje svojih dolžnosti.

P. T.

Zakaj ne bi tega opravljali tudi dečki?

iskali zaslužek z nabiranjem borovnic, gob itd., da si bodo jeseni laže nabavili oblačila in knjige. Nekaj pa je tudi takih, ki se jim bodo počitnice poznale samo v tem, da ne bodo hodili v šolo in se jim ne bo treba učiti. Izmed teh bodo deklice pomagale materi, popoldne pa bodo porabile za razvedrilo. Kaj pa dečki? Ti bodo zabijali čas po svoji lastni volji. Marsikatera mati zarohni na sina, kadar je »nataknjena«: »Najdi si vendar kakšno delo! Večina mater pa meni, da fantje niso za nobeno delo, da je najbolj pametno, če se med počitnicami »znorijo«. Pri tem pa so pozabile, da je zlasti za pubertetnika slabo, če ga pustimo v brezdelju in še brez nadzorstva. Pohajkovanje, brezdelje nikakor ni oddih in razvedrilo za mladega človeka, še prav posebno pa ne za doraščajočega dečka. Vodi ga v sanjarjenje, odvrača ga od dolžnosti. Deček, ki ga čez počitnice nismo zapostavili, ne bo v novem šolskem letu z nemo zagrabil za učenje, ampak se bo počitniško »norenje« še vlekel za njim. Zato ga moramo pripraviti. Kako ga zapostavimo? Prav tako kakor deklico.

dijaka, ki s cekarjem v roki potrpežljivo čaka v dolgi skacici. Razumljivo je, da je to za mlado kri nekaj zelo dolgočasnega, toda nič mu ne bo škodovalo, če se

Materi bi zelo koristile otroku, sebi in družbi, če bi sinove navajale prav vse del, tudi kuhanja, pranja, pomivanja, šivanja, pletenja in pospravljanja. Ze odraslega sina bomo težko navajali delati. Zato moramo začeti zgodaj, ko ima še veselje za vsako delo. To veselje pa je treba pravilno izrabiti. Deček, ki smo ga vadili vseh del, postane urednejši, spretnejši. Naučil se bo ceniti in spoštovati vsako delo. Pozneje v življenju ne bo poznal brezposelnosti in ne bo prišel v zadrego in stisko. Kar smo dečka naučili, se odraža v življenju moza. Poglejmo moze, ki so jim v otroški dobi stregle matere, v zreli dobi pa jim strežejo žene, kako so včasih smešno nerodni in neboljani.

Razumna mati ve, da je treba otroka, ne glede na spol, sezna-

Pecivo k vinu

Pol kilograma moke presejemo na desko, dodamo 5 dg margarine ali masla, tri žlice smetane, posolimo in zamesimo v testo, ki naj počiva 20 minut. Nato ga razvaljamo, namažemo z raztepanim jajcem, posipamo s soljo in kuminom ter ga razrežemo s koleščkom ali nožem na male krpice. Pečemo na namazanem pekaču do rumene barve. Pecivo serviramo k vinu.

KAKO POSPEŠIMO cvetenje jablan in hrušk

Najstarejša in zelo uspešna metoda je obrokanje. V ta namen na posameznih vejah, vejicah in debelih prevodno izrežemo približno 2, a največ 4 mm širok obroč luba, kakor je prikazano na sliki. S tem prekinemo odtok predelanih sokov iz obrokanih delov navzdol in se zaradi kopičenja hranilnih snovi v omenjenih delih prične tvoriti evetni popki. Ne smemo pa raniti lesnatega dela veje (pod lubom), ki dovaja vodo z rudninskimi snovmi v listje, kjer se pod vplivom svetlobe predela v hranilne snovi, iz katerih se oblikujejo novi rastlinski deli in cvetja.

Obrokanje samo bujno rastoča drevesa, ki jih s primernim rezanjem in gnojenjem nismo pripravili k cvetenju. Usodno bi lahko bilo obrokanje pri zaostalih, podhranjenih in krkljavih drevesih, ki bi jih morali v isti namen popolnoma drugače gojiti. Češenj, marelice, breskve in drugo kosčelasto sadje ne obrokanje. — Uspe-

primerni razdalji od debela izkopljemo jarek, kolikor mogoče gladko porežemo korušne, nato pa jarek takoj zasujemo. S tem smo praktično nadomestili presaditev. Presajati seveda ne bi smeli v poletnem času.

Zaradi neugodnega vremena bo letos čebula kasneje dozorela. Nekateri že sedaj lomijo nadzemna debela in jih pritiskajo k tlom, da bi tako pospešili zorenje čebule. Ta ukrep ni koristen in ga v bodoče opuščajmo. Bolje napravimo, ako vsako čebulo nekoliko privzdignemo z vilasto lopato, kor s tem pretrgamo nekaj korušin, kar zaradi zmanjšane dotoka hrane pospešuje zorenje. Spretnost vrtnarji opravijo to delo tudi brez vilaste lopate. M. Ogorevec

Jajčne madeže očistite zmeraj s mrzlo vodo.

Če hočete, da se kruh ali drugo kvaseno testo ne bo posušilo, kanite v surovo testo kapljico čistega glicerina.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

DRŽAVNO PRVENSTVO V TENISU

Palada premagal Panajotoviča

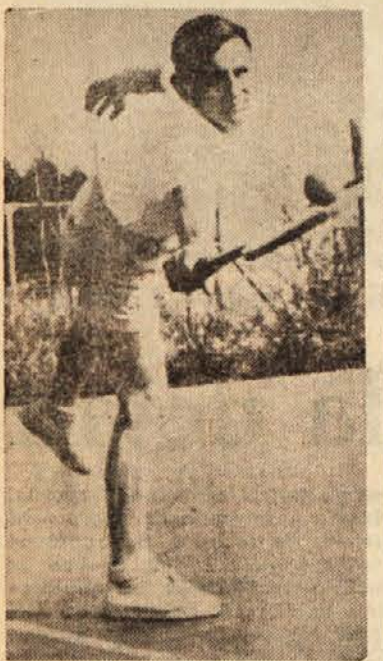
V zadnjih dveh dneh smo imeli res priliko videti lep tenis. Imeli pa smo tudi priložnost, da se razočaramo, zlasti kadar smo gledali naše mlade igralce, ki jih imenujemo naša nada — kako težko opravijo, zelo pogosto pa tudi izgube v dvobojih z mnogo starejšimi od sebe, s tistimi, ki so bili na vrhu našega tenisa pred desetimi ali petnajstimi leti.

TRIUMF PALADE

Palada je finalist. To ni nobeno veliko presenečenje. Tisti, ki so spremljali njegovo igro od prvega dne prvenstva, so lahko videli, kako ta veteran igra od dvoboja do dvo-boja čedalje boljše in s tako izdelano taktiko, kot da je na začetku teniške kariere.

Po Laszlu je včeraj ravno s taktiko premagal tudi drugega nevarnega konkurenta na poti v finale: premagal je Panajotoviča. Dvoboj je trajal štiri nize. Prvega je dobil skoro dvajset let mlajši Panajotoviča s 6:3; naslednje tri pa je dobil zvezni kapetan Josip Palada s 6:4, 6:2, 6:4.

Lahko bi bilo tudi obratno. Toda samo pod enim pogojem: če bi Panajotoviča razumel, da teniški igralci z izrazitimi kvaliteta: ofenzivnega igralca izgubljajo vse tiste dvoboje, v katerih se prepustje stihiji »pim-

BACO je premagal Jageca

Tu pa je obstal. Kot da se je nečesa zbal. Izkušeni Palada je to spretno izkoristil in izenačil na 4:4. Seže s skrajnim naporom se je Panajotoviču posrečilo dobiti ta niz z 3:6. V drugem nizu smo še enkrat imeli priložnost videti Panajotoviča, da je zalagal tako, kot mu ustreza. To je bilo pri stanju 5:1 za Palado. Posrečilo se mu je znižati rezultat na 5:4, toda spet ni imel poguma, da bi nadaljeval ostro igro, marveč je podlegel taktiki Palade. Tretji in četrti niz sta prinesla Josipu Paladi popolni trijumf in tako se je zasluženost uvrstiti v finale letošnjega državnega prvenstva.

DOBER ZAČETEK

Jagec je v prvem nizu proti Petroviču navdušili Beograđane. To je bil drugi polfinalni dvoboj prvenstva članov.

Mlad Zagrebčan je začel proti državnemu prvaku silovito, ofenzivno in zelo duhovito. Njegove ostre žoge so bliskovito letele tik nad mrežo in kaj kmalu je vodil 5:1.

Ko je bilo videti, da bo državni prvak izgubil niz brez močnejšega odpora, je Petrovič z maksimalno moči in borbenosti znižal rezultat na 5:4, vendar je izgubil niz s 4:6.

Toda ponovila se je napaka iz prvega dvoboja. Kot Panajotovič proti Paladi, tako tudi Jagec proti Petroviču v drugem nizu ni ponovil ofenzivne igre in tako je dokaj gladko izgubil s 6:3.

Dvoboj so morali prekiniti zaradi mraka.

Rezultati: mladinci do 16 let: Hrbud — Armenulič 1:6, 6:2, 6:1; Miletič — Jovanović 6:3, 6:3. Mladinci do 18 let: Kumar — Miletič 6:3, 7:9, 8:6, Lovrenčić — Sattler 6:2, 7:5.

Mladinci do 21. leta: Bačo — Jagec 7:5, 6:4; Keretić — Nešić 6:3, 7:5.

V I. kolu tekmovalja za Davison pokal (ameriška čona) med Kanado in Čilom vodil Kanada z 2:0. Moštvo ZDA se je že uvrstilo v II. kolo tekmovalja v tej čoni. V dvoboju z reprezentanco britanskih Antilov vodi s 3:0. Reprezentanca ZDA se bo v polfinalu pomerila s Kubo.

TOUR DE FRANCE

Na najdaljši etapi zmagal Nizozemec

Bordeaux 17. julija. Na najdaljši etapi letošnjega Toura (Angers-Bordeaux 343 km) je zmagal v sprintu Nizozemec Faanhof, ki je prevozil progo v 10:04,25.

V splošni ocenji vodi po tej etapi še vedno Wagtmans, med moštvi pa Švica.

S FINALNE TEKME V SVIČI Nemčija ; Medžarska 3:2

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA NOGOMETNE ZVEZE JUGOSLAVIJE

KAJ JE TREBA STORITI da bi odpravili pomanjkljivosti našega nogometa

V referatu o sodelovanju naše nogometne reprezentance na V. svetovnem prvenstvu je podpredsednik NZJ Branko Pešić med drugim poudaril, da plasman naše reprezentance v konkurenci najboljših nogometašev sveta ne pomeni neuspeh, da pa smo vendar zamudili izredno priložnost, da zasedemo še boljše mesto.

Slabosti našega nogometa

Ko je analiziral vse tri tekme, ki jih je naša reprezentanca odigrala na svetovnem prvenstvu, je tov. Pešić poudaril, da je najbolj igrala proti Braziliji, najslabše pa proti Franciji. Proti Nemcem je bila naša reprezentanca boljše, in v premoči, toda spritko neučinkovitosti napada te prednosti ni mogla izkoristiti.

Na svetovnem prvenstvu so pokazali naši nogometaši vrsto pomanjkljivosti: zadrževanje žoge, slabo demarkiranje, statična igra, slaba igra z glavo in nezadostna borbenost. Mlajši reprezentanti sodijo, da še vse vedo in zato se ne trudijo dovolj, da bi odstranili pomanjkljivosti, čisto ne spočitujejo trenerjev in ne izpolnjujejo nalog.

Zvezni kapetan in liga dvanajstih klubov

Na temelju izkušenj iz dosedanjega dela, zlasti na svetovnem prvenstvu, je komisija za sestavo nogometne reprezentance predlagala naslednje ukrepe, ki bodo prispevali k odstranitvi pomanjkljivosti:

1. Težišče dela mora biti na reprezentanci in njej je treba poudariti interese klubov.
2. Upravni odbor NZJ mora nuditi polno pomoč trenerjem, si prizadevati, da bi se njihova avtoriteta utrdila in jim pomagati pri strokovnem usposabljanju. Trenerjem je treba nuditi več možnosti za delo po klubih in jih angažirati najmanj za dve leti. Pri tem se morajo trenerji veliko bolj usposabljati in osvajati nove metode dela.

3. Praksa je pokazala, da vodstvo nogometne reprezentance, izbira igralcev in sestavljanje reprezentance prek komisij ni dobro. Zato so predlagali uvedbo zveznega kapetana, katerega odgovornost bi bila večja. Njemu bi pomagala pri delu strokovna komisija, vendar bi bil on odgovoren za izbor igralcev in sestavo reprezentance. Razen tega je treba angažirati stalnega trenerja nogometne reprezentance.
4. Da bi se nogometna reprezentanca čim bolj vizirala, je treba povečati število njenih tekem — na vsaj eno mesečno. Ni nujno, da bi bile vse tekme uradne.
5. Treba je zmanjšati število tekem, ki jih igrajo nogometaši in v tem smislu upoštevati sklene upravnega odbora, zlasti v zvezi s turnejni klubovi in z obveznim enomesečnim zimskim potekom in enomesečnim čez poletje. V tem smislu predlagajo, naj bi zmanjšali prvo ligo na dvanajst klubov, drugo ligo pa bi bilo treba igrati po conah.

6. Komisija predlaga, naj bi NZJ sklicala sestanke s predsedniki, tajniki in tehničnimi referenti klubov v zvezi z ukrepi za izboljšanje našega nogometa. Nujno potrebna je tudi sprememba sistema nagrad, da ne bi nogometaši dobivali večje nagrade v klubih kot v reprezentanci. Vsekaror morajo reprezentanti biti boljše nagradjeni.
7. Da bi zagotovili večjo disciplino in odgovornost nogometašev, je treba zagotoviti trdnješe obveznosti igralcev nasproti klubom. Tako bi se izognili samovoljnemu ravnanju posameznih igralcev ali nasprotovanju nasvetom in navodilom trenerja.

8. Po referatu Branka Pešića se je začela rasprava, v katero so se poleg člani upravnega odbora, trenerji in drugi strokovnjaki, ki so bili na svetovnem prvenstvu. Govorniki so se strinjali s predlogi komi-

sije in opozorili tudi na druge slabosti v našem nogometu. Zlasti ostro so kritizirali tekmovalni kolektor, ki je preobremenjen s tekmanji in hlaskanje klubov po-turnejah, spritko češar igraciji po 60 do 70 tekem letno.

Član upravnega odbora Đuro Kladarin je poudaril, da sta slabši plasman naše reprezentance in napake, ki se pojavljajo, odsev stanja v klubih. Upravni odbor nadaljuje delo. Lj. L.

ŠE PET KOL DO KONCA kvalifikacijskih tekmovalj za vstop v slovensko ligo

V kvalifikacijskem tekmovalju za vstop v republiško nogometno ligo sodeluje pet ekip. In sicer: Mladost (Kranj), Grafičar, Ilirija (oba iz Ljubljane), Tabor (Sežana) in Stil (Koper). Propozicije tega tekmovalja predvini-

Nadaljevanje plavalnega dvoboja Avstrija : Jugoslavija

Porenta zmagal v skokih z deske

Zagreb, 17. jul. Davi se je začel mednarodni dvoboj v skokih v vodo med Jugoslavijo in Avstrijo. To je zaključni del plavalnega dvoboja, ki je bil v začetku junija v Hercegnovem. Prvega dne tekmovalja so bili na sporedu skoki z deske za moške. Proti pričakovanju je zmagal Porenta (J) 136,73 drugi Rörig (A) 130,45, tretji Huber (A) 133,95, četrti Novak (LJ) 125,65. V tej disciplini je Jugoslavija osvojila šest Avstrija pa pet točk. Potemtakem je stanje plavalnega dvoboja Jugoslavija — Avstrija 108,5:101,5. V nedeljo bodo skoki s stola za moške in z deske za ženske. Dosedanji rezultati vzvljujajo upanje, da bo Jugoslavija vendarle zmagala v skupnem plasmanu.

V okviru tega dvoboja bo hkrati tudi trobojni mladincev in mladnik Dunaja; Zagreba in Ljubljane. Po prvem dnevu tekmovalja vodita Dunaj in Ljubljana s 26. Zagreb pa ima 12 točk. J. P.

Barna bo treniral v Opatiji

Opatija, 17. julija. Namiznoteniški klub »Opatija« je najel za prvo polovico avgusta večkratnega svetovnega prvaka Viktorja Barno, da bi imel več treningov z igralci kluba. Barno bo imel tudi nekaj dvobojev s Stefanom Borozom in Zarkom Dolinarjem. Na dosedanjih svetovnih prvenstvih si je Barna v igrah posameznikov in dvojic 22 krat priboril naslov prvaka. Med svojimi bivanim v Opatiji bo predvajal tudi filme s prvenstev, ki se jih je udeležil.

ŠAH

Včera sta bili odigrani le dve partiji

Včera so bile na šahovskem prvenstvu Slovenije odigrane: odlozna partija Vošpernik — Levčič in predlozna partija iz VIII. kola Puc — Filipovič. Prva se je končala z zmagavo Vošpernika, druga pa se brez igre končala remi.

Vrsta red po VIII. kolu: Trampuz 6, Puc 5,5, Gudel 5, Filipovič, Gabrovsek, Preinfalk 4,5, Grosek, Longec, Vošpernik 4, Bavdek, Omladič 2,5.

Ljubljana, 17. julija — V II. kolu šahovskega prvenstva žensk so bili doseženi naslednji rezultati: Kokol — Svarcer odli., Primec — Steker 0:1, Osterc — Puc 1:0, Lorenc — Lenarčič 0:1, Korban — Koren prek.

dejavo. Da si prvi dve ekipi pridobita pravico vstopa v slovensko ligo. Tekmujejo po liga sistemu. Dosele go bile odigrane naslednje tekme: Mladost: Grafičar 3:1, Ilirija: Stil 2:2, Tabor: Ilirija 2:3, Mladost: Tabor 3:1, Grafičar: Stil 5:1, Tabor: Grafičar 3:4, Ilirija: Mladost 0:1, Grafičar: Ilirija 1:1 in Stil: Tabor 1:3.

Trenutni položaj na lestvici:

Mladost	3	3	0	7:3	6
Grafičar	4	2	1	12:8	5
Ilirija	4	1	2	10:6	4
Tabor	4	1	2	9:10	3
Stil	3	0	3	4:15	0

Do konca tekmovalja je še pet kol. Po igri, ki so jo doslej ekipe pokazale, največ obeta Mladost iz Kranja.

Razpored ostalih tekem je naslednji: 18. julij: Koper — Stil; Ilirija: Ljubljana; Grafičar: Mladost; 25. julij: Kranj — Mladost; Stil: Ljubljana.

Tekmovalci za dirko »Po Hrvaški in Sloveniji«

Na letošnji mednarodni kolesarski dirki »Po Hrvaški in Sloveniji«, ki bo od 25. julija do 1. avgusta, bodo tekmovali: Italija: Chidini, Lorenzotti, Maccocco, Guerrini, Baratti; Belgija: Hoewenaers, Sabbe, Moens, Sioenwaert, Jannez; Avstrija: Stockner, Katreinotner, Resch, Koroschitz, Weber, Steinbrenner; Luxemburg: Kayser, Lmesch, Bolzan, Roller, Simon; Zah. Nemčija: Fischer, Heinschütz, Lödler, Zehe; Nizozemska: Gellisser, Schoenmakers, Steenbakken, Flor van der Weyden; Argentina: Miguel, Vasquez; Jugoslavija: A in B reprezentanca bodo sestavljali kolesarji: Petrovič, Ročić, Vidali, Della Santa, Bajlo, Petrovski, Osročki, Stanko, Perne in Zorič; STO: Branjnik, Lončarič, Ciaroni, Bonin, Javornik, Mišterovič; Slovenija in posamezniki: Podmljak, Čurk, Kostanjevec, Bajec, Godič, Hrovat, Omrzel, Šebenik, Burzer, Leben, Bihelovič. Kdo bo nastopil v švicarskem moštvu še ni znano.

Ljuna — Ilirija: Tabor, 1. avgust: Sežana — Tabor; Mladost, Koper — Stil; Grafičar, 8. avgust: Ljubljana — Grafičar; Tabor, Kranj — Mladost; Ilirija, 15. avgust: Ljubljana — Ilirija; Grafičar, Sežana — Tabor; Stil, 22. avgust: Koper — Stil; Mladost.

Olimpiade v Buenos Airesu ne bo

Argentinska šahovska federacija je obvestila šahovsko zvezo Jugoslavije, da zaradi nepremagljivih težav ne bo v Buenos Airesu »Turnirja narodov« (olimpiade) in kongresa Mednarodne šahovske federacije (FIDE).

Kongres FIDE je bil napovedan za 25. avgust, začetek olimpiade pa je bil zamišljen za 1. september. Iz evropskih dežel se je prijavilo za tekmovalje 20 reprezentanc, iz Južne Amerike 7, iz srednje Amerike 3 in iz Severne Amerike 2. Priglasena evropske reprezentance so se večidel že pripravile na odhod.

Sodijo, da bo FIDA ukrenila vse, da bo letošnja olimpiada organizirana, morebiti v Braziliji. Kongresu FIDE v Salzburgu 1952 je brazilska šahovska federacija predlagala, naj bi bila olimpiada v Sao Paulu, spritko proslava 400-letnice tega mesta. Čeprav so Brazilci takrat stavili veliko ugodnejše pogoje, so vendarle spritko vztrajanja Argentinecev sklenili povzeti organizacijo olimpiade Argentinski šahovski federaciji.

Sovjetski šahisti na Švedskem

Stockholm, 17. julija — Sovjetska šahovska reprezentanca je premagala švedsko reprezentanco v dvočrtnem dvoboju na osmih deskah z rezultatom 11:3. Sovjetski šahovski velemej-

stri so dosegli 11 zmag in 4 remije. Utrpeli pa so en poraz, ker je Lundin premagal Bronsteina. Navzdilo za opazovalce je bilo namenjeno v začetku tega stoletja med nekimi mednarodnimi turnirji na neklem mednarodnem turnirju v Nemčiji. To je bila knjižica z lepimi platnicami, ki je pravičprav imela samo en list. Namesto pouka, navse-tov in drugega gradiva, so lahko obiskovalci v njej prebrali: »Med turnirjem jezik za gozbe.«

Zekord v napovedi mata je dosegel ameriški šahovski mojster Gilbert. Na dopisnem turnirju je napovedal svojemu nasprotniku mat v 21. potezi. Naslednje leto je ta rekord izboljšal, saj je nekemu drugemu nasprotniku napovedal mat v 35. potezi!

Mladinski turnir v Celju

Celje, 17. julija. Včeraj se je začel v počastitev Dneva vstaje II. medrepubliški nogometni turnir mladinskih moštvo. V prvi tekmi sta moštvi Branik in Dinamo (Zgb) igrali neodločeno 1:1. Neodločeno se je končala tudi druga tekma »Rade Končar« — Kindlvar 1:1 (0:0). Danes sta bili na turnirju odigrani dve tekmi. Vardar iz Skoplja je premagal Split 4:0, v drugi pa je ljubljanski Odred premagal Borovo s 3:1.

VESTI IN DOGODKI

Kuznecov dosegel evropski rekord v deseterboju

Sovjetski atlet Kuznecov je dosegel nov evropski rekord v deseterboju. Zbral je 7292 točk. V posameznih disciplinah je dosegel naslednje rezultate: 100 m — 11,9, daljina — 6,71, kroglja — 13,70, višina — 180, 400 m — 51,0, 110 m ovire — 15,4, disk — 49,85, palica — 39,0, kopje — 60,72, 1500 m — 4:54,4.

Rose operiran

Celovec, 17. julija. Avstralski teniški igralec Mervin Rose je bil včeraj operiran na slepiču.

Boksarji »Herte« zmagali na Reki

Reka, 17. julija — V enem izmed doslej najslabših boksaških dvobojev na Reki so boksarji avstrijskega boksaškega kluba »Herte« premagali boksarje Reke s 14:6.

V Mežici gradijo kegljišče

TVD Partizan Mežica gradi moderno dvostezno kegljišče. Zemeljka

dela bodo v kratkem končana, tako da bodo začeli betonirati. Delo vodi ing. Vastl. Kegljišče bo gotovo v jeseni. M. E.

Mladost : Grafičar

Danes ob 10. uri bo na igrišču »Grafičarja« ob Linhartovi cesti kvalifikacijska nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med NK Mladost iz Kranja in NK Grafičar iz Ljubljane.

FILATELIJA

Znamke s motivi iz našega živalskega sveta

Znamke s motivi iz našega živalskega sveta, ki so uradno izšle 30. junija, obsegajo naslednje vrednote: 2 din — tekunca (Citellus — citellus), barva temnozelena (siva) rjavorumena; 5 din — ris (Lynx — lynx) zelenkastosiva (temorjava), oranžnorumena; 10 din — jelen (Cervus elaphus — montanus), siva, (rjava) zelena, kastokeren; 15 din — medved (Ursus arctos), sivkastomodra (sepia) oranžna; 17 din — divja čoka ali gams (Rupicapra rupicapra), sivkastojiljoličasta (temorjava), rjavorumena; 25 din — pelikan (Pelecanus ono-

crotales) vijoličasta (modrosova), rumenkastoranžna; 30 din — Brkali ser (Gypaetus barlatus onocrotalus), vijolično modra (temorjava); 35 din — orjaški kresnič (Procyon gigas), rjava (črna); 50 din — pandičeva kobilca (Callimachus Pandiči), olivno zelena (vijolično rjava); 65 din — črni martinček (Lacerta melleisensis), li-larčevca (Zna) 70 din — človeška ribica (Protos anguinus), svetlozelena (rjavoljavoročna); 100 din — obrička poštry (Salmo trutta ochridana), sultamarin (črna).

Naklada znamk po 2, 5, 10, 15 in 17 din znaša po 900.000, po 25, 30, 35 in 50 din 250.000, po 50 — 150.000, po 65 in 70 din 100.000 in po 100 din 80.000 kosov.

Te znamke so izdane za potrebe tudi poštne službe v naši coni B STO-Ja. Izšle pa so v spremenjenih barvah s prediskom »STU VUJNA« in v polovico manjši nakladi.

Znamke so izdelane po osnutku akad. slikarja Mate Zlamalika v Beogradu, natiskala in izdelala pa jih je svetovno znana tiskarna S. A. Courvoisier v La Chaux — de — Fonds v Švic.

Manjših in srednjih vrednosti bo za naše poslovne potrebe dovolj. J. Vrh.

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 127

Dolgo je moral razmišljati in poprej vse lepo urediti; soba je bila namreč skrbno pospravljena, in ko smo natančneje pogledali, smo našli na omari še nekaj denarja in listek, na katerem je bilo napisano: ostanek najemnine za ta mesec. Ta denar je položil posebej, ko da bi hotel pokazati, da ni z njegovo smrtjo v nobeni zvezi.

Zapel je zvonec in prišla sta dva civilno oblečena policijska uradnika. Zdravnik, ki je bil med tem prerezal vrvice, je vstal. »Mrtev,« je dejal. »Nedvomno gre za samomor.«

Uradnika sta molčala. Najprej sta zaprla vrata, potem pa sta skrbno pregledala vso sobo. Iz predalčka neke omare sta potegnila nekaj pisem in primerjala pisavo s pismi na mizi. Mlajši je prikimal. »Ali je komu znan vzrok?«

Povedal sem, kar sem vedel. Spet je prikimal in si zabeležil moj naslov. »Ali ga lahko odnesemo?« je vprašal zdravnik.

»Pri Charite sem naročil rešilni avto,« je odgovoril mlajši uradnik. »Takoj mora biti tu.«

Čakali smo. V sobi je bilo vse tiho. Zdravnik je klečal na tleh poleg Hasseja. Vso obleko mu je bil odpel in izmenoma mu je drgnil z brisačo prsi ter delal poskuse, da bi ga obudil. Slišati je

bilo samo žvižganje in hropenje zraka, tekočega v mrtva pljuča in iz njih.

»Dvanajsti v tem tednu,« je dejal mlajši uradnik.

»Iz istega vzroka?« sem vprašal.

»Ne. Malone vsi zaradi brezposelnosti. Dve družini, ena s tremi otroki. S plinom seveda. Družine se skoraj zmeraj zastrupe s plinom.«

Prišli so nosači z mrtvaško nosilnico. Frida je skupaj z njimi smuknila v sobo. Z nekakšnim poštenjem je gledala bedno Hassejevo truplo. Na obrazu je imela rdeče lise in potila se je. »Kaj pa hočete tu?« je vprašal starejši uradnik osorno.

Odskočila je. »Saj vendar moram izpovedati, kar vem,« je zajecljala.

»Poberite se!« je zarentačil uradnik.

Nosači so pokrili Hasseja z odejo in ga odnesli. Potem sta odšla tudi oba uradnika. Papirje sta vzela s seboj. »Denar za pogreb leži tu pripravljen,« je dejal mlajši. »Izročiva ga na pristojnem mestu. Če pride žena, ji, prosim, povejta, naj se zgloši na pristojnem oddelku kriminalne policije. Denar ji je zapustil v oporoki. Ali ostale stvari za zdaj lahko ostanejo tu?«

Gospa Zalewska je prikimala. »Saj sobe ni več moč oddati v najem.«

»Prav.«

Uradnik je pozdravil in odšel. Tudi mi smo odšli iz sobe. Orlov je zaklenil vrata in dal ključ gospe Zalewksi. »Najbolje bo čim manj govoriti o tej stvari,« je dejal.

»Tudi meni se tako zdi,« je pritrdila gospa Zalewska.

»Mislim predvsem na vas, Frida,« sem pripomnil.

Frida se je zdrnila iz nekakšne zamaknjenosti. Njene oči so žarele. Odgovorila sploh ni.

»Če bi črhnil le besedico o tem gospodični Hollmannovi,« sem dejal, »tedaj se vas bog usmilil!«

»To sama vem,« je dejala ošabno. »Ubožica je za to preveč bolna.«

Oči so ji žarele. Moral sem se premagati, da ji nisem prisolil zaušnice.

»Ubogi Hassel!« je dejala gospa Zalewska. Na hodniku je bilo povsem temno. »Z grofom Orlovom ste bili precej grobi,« sem rekel obrnjen k računskemu svetniku.

»Ali se mu ne bi z nekaj besedami opravičil?«

Stari me je debelo pogledal. Potem pa je planilo iz njega: »Nemec se nikoli ne opravičuje! Se celo ne Azljicu! In že je zaloputnil vrata za seboj.

»Kaj pa je s tem žrebcom poštnih znamk?« sem vprašal presenečeno. »Saj je bil vendar zmeraj mehak ko jagnje.«

»Ze nekaj mesecev je tega, ko teče na vsako volilno zborovanje,« je odgovoril Georgie iz teme.

»Ah tako!«

Orlov in Erna Bönig sta bila že odšla. Gospa Zalewska je iznenada zaplakala. »Nikar si tega ne jemljite preveč k srcu,« sem dejal. »Saj se na tem ne da nič spremeniti.«

»Preveč grozno je,« je ihtela. »Izseliti se bom morala, tega ne morem prenesti.«

»To boste že preboleli,« sem rekel. »Nekoč sem videl mrtvih več sto ljudi. Bili so s plinom zastrupljeni Angleži. Tudi ta prizor sem prenesel.«

DNEVNE NOVICE

Obvestila udeležencev proslave desetletnice RKS, 21. julija 1954 v Gradcu...

Uprava za ceste OLO Ljubljana okolica sporoča: Cesta št. 1294 Vrhnika-Smrečje...

Vse prireditvene odbore za proslavo občinskih in spominskih praznikov opozarjamo...

SOLSTVO Industrijska steklarska šola v Rogski Slatini...

Centralni komitee Ljudske mladine Slovenije vabi vse tovariše in tovarišice...

RADIO LJUBLJANA Dnevni spored za nedeljo, 18. julija

Germ in Ana Golob, Dušan Radič in Veronika Divjak...

CELJSKE VESTI Poročili so se v kraju Celje...

MARIBORSKE VESTI V Mariboru so se poročili od 5. do 12. julija...

Posebni vlaki za proslavo v Beli krajini

Udeležence proslave 10-letnice I. zasedanja SNOS v Crnomlju...

RAZPIS SLUŽB

Na podlagi 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obratov...

Antiperionsporna služba Poročilo za dne 16. julija 1954

Umrli so v Ljubljani Kapla Anton, upokojenec. Pogreb bo danes...

DROBNI OGLASI RAČUNOVODJO (kino) sprejemno. Nastop službe takoj...

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO «UNION» Ameriški barvni film «Lydia Bailey»

KINO «KOMUNA»: Amer. film: «Samo naša»...

XI. MARIBORSKI TEDEN od 7. do 15. avg. 1954

KINO «SLOGA» Angleški film «KAPITANOV RAJ»

Vse vrste oglasov za «Ljudsko pravico-Borbo», zagrebško ter beograjsko «Borbo»...

Komisija za imenovanje direktorjev pri OLO Soštanj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena uredbe...

TURISTIČNO DRUŠTVO LJUBLJANA

Poročilo o zrebanju srečk Turistične loterije dne 15. julija 1954 v Ljubljani

Table with 2 columns: Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi štev. and Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi štev. so zadele naslednje dobitke...

Dobro kvalificiranega PUŠKARKEGA POMOČNIKA sprejme Puškarsko podjetje «Jelen», Celje

Berite «Ljudsko pravico Borbo» in postali boste njen naročnik

UPRAVNI ODBOR

Stalne gospodarske razstave «BLED COMMERCE» - Bled

čestita delovnemu ljudstvu Bleda in okolice k občinskemu prazniku!

Trgovsko podjetje na veliko z galanterijskim, modnim in konfekcijskim blagom

«MERKUR»

LJUBLJANA, Trubarjeva št. 29

sporoka vsem svojim cenjenim odjemalcem, da ima v zalogi domače in uvoženo blago...

Delovni kolektiv čestita k Dnevu vstaje!

Delavski svet
Gradbenega podjetja »GRANIT« Slov. Bistrica

RAZPISUJE

mesto računovodje

Pogoji: komercialist-ekonomist z desetletno prakso po možnosti v gradbeništvu.

Pismene ponudbe z življenjepisom je treba poslati na upravo podjetja. — Plača po tarifnem pravilniku, oziroma dogovoru. — Nastop službe takoj!

Delavski svet
Gradbenega podjetja »GRANIT« Slov. Bistrica

RAZPISUJE

mesto materialnega knjigovodje

Pogoji: verziran knjigovodja s petletno prakso po možnosti v gradbeništvu.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pošljite na upravo podjetja. — Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru. — Nastop službe takoj!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE PIRAN
SVET ZA PROSVETO IN KULTURO

razpisuje natečaj

za učitelja glasbe na italijanski gimnaziji in ravnatelja mestne glashbene šole

Pogoji: 1. Spričevalo o izvršeni glasbeni akademiji.
2. Poznavanje italijanščine in slovensčine.

Natečajniki naj pošljejo prošnjo s priloženimi spričevali na gornji naslov do 30. avgusta 1954.

Svojim cenjenim odjemalcem in dobaviteljem sporočamo, da smo se s 1. julijem t. l. osamosvojili in poslujemo odslej pod novim nazivom:

»Plavica«

Poslužili se bomo vseh možnosti, da bomo mogli nuditi vsem odjemalcem s točno potrežno kvaliteto blago, in sicer: firnež, barve, lake, razne kemikalije, čopiče in čistilna sredstva vseh vrst po najnižjih cenah. — Se priporočamo!

Bivša »Mavrica« — sedaj »PLAVICA«

trgovina z barvami in laki, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

RADIOINDUSTRIJA ZAGREB

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM SPOROČAMO SPREMEMBO
NAŠEGA NASLOVA:

UPRAVA: ZAGREB, BUKOVAČKA CESTA bb

Telefon 35-614

PRODAJNI ODDELEK: ZAGREB, TRG REPUBLIKE 11

Telefon 32-189

POŠTNI NASLOV: ZAGREB 2

Poštni predal 176

LJUDSKA TEHNIKA — REPUBLIŠKI ODBOR
ELEKTROSTROJNE ZVEZE HRVATSKE

razpisuje

NATEČAJ

za izdelavo načrta ali priložnika s področja elektroinženirstva, ki bo služil pri praktičnem delu elektroinženirskih klubov, društvom Ljudske tehnike in posameznim amaterjem

Pogoji za sodelovanje pri natečaju so naslednji:

- Natečaj je anonimni in priložen za celotno področje FLRJ.
- Pismena natečajna dela je treba v zapečateni kuverti poslati na naslov: Narodna tehniška — Zemaljski odbor Elektroinženirskog saveza Hrvatske, Zagreb, Dalmatinska 12/III.
- Dela na natečaju je treba priložiti zapečateni kuverti in na njej napisati avtorjevo šifro. V kuverti naj bo napisano ime, priimek, poklic in točen naslov konkurenta in njegovih izdelavcev ter naslov. Kamo naj se delo pošlje še ne bo sprejeto.
- Na ovitku in na vsaki posamezni prilogi naj bo šifra avtorja.
- Rok za izročitev del je 1. decembra 1954. za konkurenta izven Zagreba pa velja datum poštnega žiga.
- Nagrade so naslednje:
ena prva nagrada v znesku 50.000 din,
dve drugi nagradi po 30.000 din
tri tretje nagrade po 15.000 din.
- Ocenjevalna komisija mora razdeliti celotno za nagrade določeno vsoto 150.000 din, če prejme najmanj 10 del, ki ustrezajo pogojem. Če prejme manjše število del, sme skupno vsoto sorazmerno zmanjšati. Ocenjevalna komisija lahko predlaga tudi drugačno razdelitev nagrad v mejah določene vsote.
- Ocenjevalna komisija mora svoje delo končati do 15. decembra 1954. nagrade pa morajo biti razdeljene najpozneje do 1. januarja 1955.
- Vsa nagrajena dela postanejo last Elektroinženirske zveze Hrvatske, ki se jih lahko posluži brez kakršne koli odškodnine avtorju. Izdelani prototipi se lahko posebej odkupijo po dogovoru z avtorjem.
- Z izročitvijo dela za natečaj avtor prizna pogoje razpisa.
- Izd natečaja bo objavljen v »Borbi« in časopisu »ABC«.
- Dela, ki ustrezajo postavljenim pogojem in ne bodo nagrajena, lahko republiški odbor v soglasju z avtorjem odkupi.
- Za prvo nagrado prihajajo v poštev predvsem tisti konkurenti, ki bodo predložili komplet najmanj 10 dočela kvalitativnih del (poskusov), ki tvorijo celoto a se v o-novi ne ponavljajo.
- Za program natečaja, kakor tudi za podrobne pogoje se je treba obrniti na Republiški odbor Elektroinženirske zveze Hrvatske, Zagreb, Dalmatinska 12/III, telefona 36-611.

Razpisujemo mesto upravnika
Kmetijske zadruge v Benediktu v Slov. goricah

Pogoji: najmanj popolna srednješolska izobrazba z najmanj 10 let komercialne prakse ali pa nižješolska izobrazba s 15-letno komercialno prakso.

Podatke o službi, kakor tudi ostala potrebna potrdila po uredbi (Uradni list FLRJ 68/50) je treba predložiti ali poslati na personalni odsek OZZ Maribor.

Nastop službe takoj.

Usnjarna in parna žaga — Lenart v Slov. gor.

razpisuje mesto

glavnega računovodje

Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja z navedbo dosedanjega službovanja in z življenjepisom.

Za samce stanovanje zagotovljeno.

UPRAVNI ODBOR

KRESNIŠKE INDUSTRIJE APNA — KRESNICE

razpisuje

mesto strojnega tehnika

Pogoj: najmanj dveletna praksa v industriji ali rudarstvu.

Nastop službe možen takoj ali po dogovoru.

Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe na podjetje naj vsebujejo tudi dosedanjo zaposlitev.

Vodnoinštalatersko podjetje - Maribor

Koroška cesta 31, telefon 28-64

Izvršuje: gradnje vodovodov in montažo črpalnih naprav za pitno in industrijsko vodo.

Gradi: moderne sušilnice za lesne industrije, tekstilne tovarne, za sadje in povrtnino.

Izdeluje: naprave za omehčavanje napajalne vode za parne kotle, vse vrste namakalnih naprav za povrtnino in lepotične nasade, za sadovnjake, razsadnike in vinograde. Izvršuje vsa remonturna dela, popravila in montaže vodno turbinskih naprav. Gradi in montira moderne sanitarne naprave za industrijo, podjetja, ekonomije, državna posestva, obdelovalne zadruge itd. Izdeluje vsa stavbna in galanterijska kleparska dela, pnevmatične transportne naprave in vse vrste ventilacij. Izvršuje vse vrste izolacijskih del.

PODJETJE

„Sloboda“ - Čačak

obvešča vse delavce in uslužbence, ki so bili leta 1953 najmanj tri mesece zaposleni pri podjetju, da se javijo osebno ali pošljejo svoje naslove

zaradi izplačila presežka plačnega sklada za leto 1953

najdalj v roku treh mesecev. Po tem roku presežkov ne bomo izplačevali!

Vsak naročnik »Ljudske pravice-Borbe« zavarovan

»LAMA«
tovarna ključavnic in kovinske galanterije
DEKANI PRI KOPRU

razpisuje mesto

SAMOSTOJNEGA RAČUNOVODJE

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in praksi ter z življenjepisom na gornji naslov

pospešuje prirodno
potemnitev kože!

Gostinsko podjetje »Majolika«

Maribor, Rotovski trg 2

razpisuje delovna mesta za:

šefa kuhinje

2 visoko kvalificirana natakarja

po možnosti z znanjem enega ali dveh tujih jezikov;

2 kvalificirana natakarja

2 kvalificirana točilca

Pogoj: Izpit za visoko ali kvalificiranega delavca z najmanj triletno prakso v večjih restavracijah ali absolvent gostinske šole s krajšo prakso.

Interesenti naj vložijo pismene ponudbe na upravo podjetja z obširnimi opisom svoje dosedanje zaposlitve in predložijo kvalifikacijske dokumente do 20. julija 1954 do 10. ure dopoldne.

Praktično preizkušnjo bodo interesenti opravili dne 21. julija 1954 ob 8. uri zjutraj pred ocenjevalno komisijo.

Interesenti, ki so se že prijavili, naj oddajo potrebne dokumente upravi podjetja. Stroške za preizkušnjo nosijo interesenti sami.

Natančnejša navodila daje uprava podjetja.

UPRAVNI ODBOR
GOSTINSKEGA PODJETJA »MAJOLIKA«

Inštalacijsko podjetje »Toplovod«, Ljubljana
CRTOMIROVA ULICA 6

sprejme takoj v službo:

strojnega inženirja,
dva strojna tehnika

za projektiranje in operativno vodstvo vodovodnih in toplovodnih instalacij,

večje število vajencev

za instalacijo vodovoda, centralne kurjave in elektrike, ključavničarstvo — in

vajenca za modelno mizarstvo.

Plača po dogovoru oziroma tarifnem pravilniku.

Interesenti naj se takoj javijo v sekretariatu podjetja.

DELAVSKI SVET TEHNIČNE POSLOVALNICE
ZA PROMET Z GRAFIČNIM MATERIALOM

»HROMOS« - BEOGRAD

razpisuje v soglasju s komisijo za postavitve direktorjev podjetij MLO Beograda

NATEČAJ

za direktorja podjetja

Pogoji: komercialist z višjo strokovno izobrazbo in poznavalec grafične stroke ali srednja strokovna izobrazba s petnajstletno prakso;

znanje zunanjetrgovinskega poslovanja;
znanje enega tujega jezika — prvenstveno nemščine.

Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na naslov podjetja »Hromos«, Beograd, Topličin venac 27 — poštni predal 347

Rok za vlaganje prošnje je do 25. julija 1954.

3869

GLAVNA UPRAVA ZA GRADNJO PROGE BEOGRAD-BAR

Dne 16. avgusta 1954 ob 9. uri bo

prva ofertalna licitacija

za izvršitev gradbenih del, in sicer:

A) Za del proge Valjevo—Kosjerić od km 24,465 do km 32,431, s predorom »Bukovic«.

Skupna predračunska vrednost del znaša 1.549.120.000 din.
Rok dokončanja del je 31. december 1958

B) Za del proge Bijelo polje—Mojkovac od km 27,840 do km 33,740, s predorom »Mojkovac«.

Skupna predračunska vrednost del znaša 1.355.068.000 din.
Rok za končanje del je 30. junij 1958.

Ponudbe je treba vložiti posebej za dela pod A) in posebej za dela pod B). Projektne elaborati in pogoji licitacije, kakor tudi pogoji za izvršitev del se lahko dobe vsak delovni dan od 7. do 14. ure v glavni upravi, Beograd, Nemanjina ulica 6/III., soba 558

Licitanti morajo na dan dražbe predložiti komisiji naslednje:

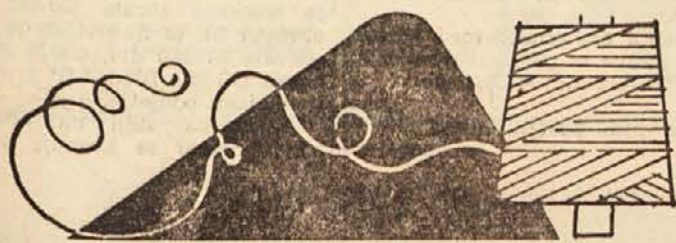
- potrdilo o registraciji podjetja,
- pismeno izjavo, da so jim dražbeni pogoji znani in da poznajo projekt, ter pristanek, da bodo po njih licitali,
- potrdilo Narodne banke o položeni kavciji v znesku 2% predračunske vsote.

Pismene ponudbe je treba v zapečateni kuverti oddati neposredno ali po pošti na gornji naslov, pri čemer je treba na ovitku napisati: »Ne odpiraj — ponudba za 16. avgust 1954.«

3853

Predilnica Litija

Delovni kolektiv čestita vsem delovnim ljudem republike k prazniku 22. juliju. — Priporočamo svoje izdelke

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE HRASTNIK

čestita občanom ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva

Vsem prebivalcem Litije in okolice čestita k republiškem prazniku 22. juliju

Občinski odbor mestne občine Litija

Delovni kolektiv trgovskega podjetja

PRESKRBA, Litija

čestita vsem potrošnikom in vsemu ljudstvu Slovenije k republiškem prazniku 22. juliju. — Nudimo vam manufakturno, galanterijsko, špecerijsko blago kakor tudi kurivo, pohištvo, usnje in železnino po najnižjih dnevnih cenah

DELOVNI KOLEKTIV

Remontnega podjetja Litija

čestita k republiškem prazniku 22. juliju. Izvršujemo vsa zidarska, tesarska, soboslikarska in pleskarska dela. — Delo izvršujemo hitro in solidno

Delovni kolektiv gostinskega podjetja

Šmarje-Sap

s svojimi poslovalnicami, čestita vsem svojim cenjenim gostom in vsem delovnim kolektivom k republiškem prazniku 22. juliju! Če se hočete dobro okrepčati, se boste samo pri nas in to z dobro kapljico in okusno hrano. Postrežba hitra in solidna. Vabimo vas!

Trgovsko podjetje »TISJE« in gostilna »MAJOLKA« Smartno pri Litiji

čestitata k republiškem prazniku 22. juliju! Ob vsaki priliki se priporočamo

Občinski ljudski odbor Šmarje-Sap

čestita vsem ustanovam, borcem in prebivalcem Slovenije k republiškem prazniku 22. juliju!

Mizarsko podjetje Vrhnika

Delovni kolektiv čestita k republiškem prazniku 22. juliju. Priporočamo svoje prvovrstne izdelke po najnižjih dnevnih cenah. Sprejemamo posamezna naročila

Oglašujte v Ljudski pravici-Borbi

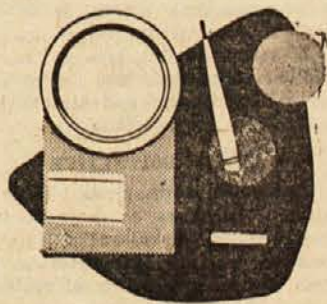
Papirnica Količevo

Delovni kolektiv čestita ob Dnevu vstaje vsem delovnim ljudem naše socialistične države!

Tovarna lakov

HELIOS Domžale

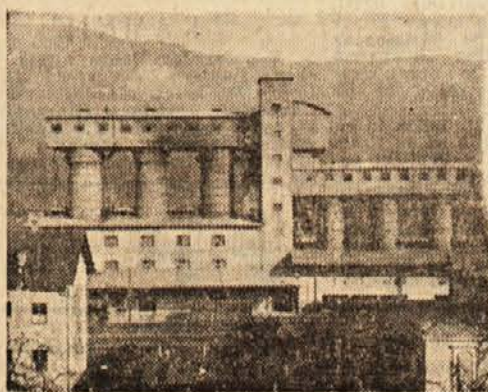
Delovni kolektiv čestita ob Dnevu vstaje 22. julija vsem delovnim ljudem naše socialistične domovine!

Delovni kolektiv

Kresniške industrije apna Kresnice

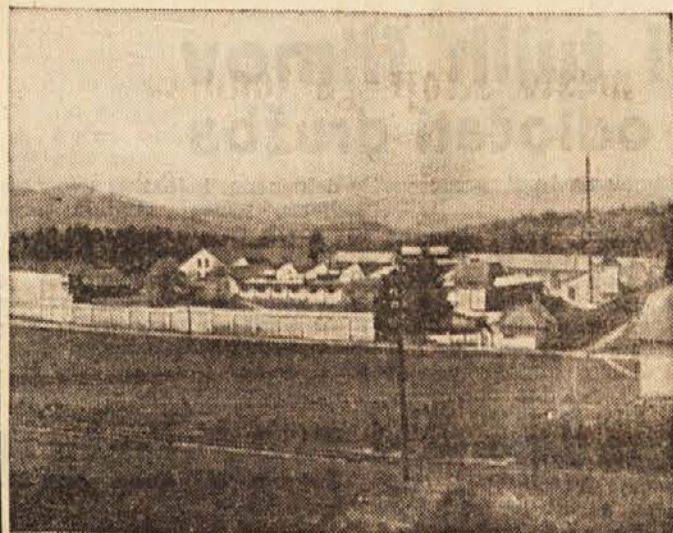
čestita k republiškem prazniku 22. juliju! Priporočamo svoje izdelke po najnižjih cenah

TEKSTILNA TOVARNA

MOTVOZ IN PLATNO

GROSUPLJE

ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU SLOVENIJE IN VSEM SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM K PRAZNIKU DNEVA VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA ★ OBENEM SE PRIPOROČA S SVOJIMI KVALITETNIMI IN CENENIMI IZDELKI

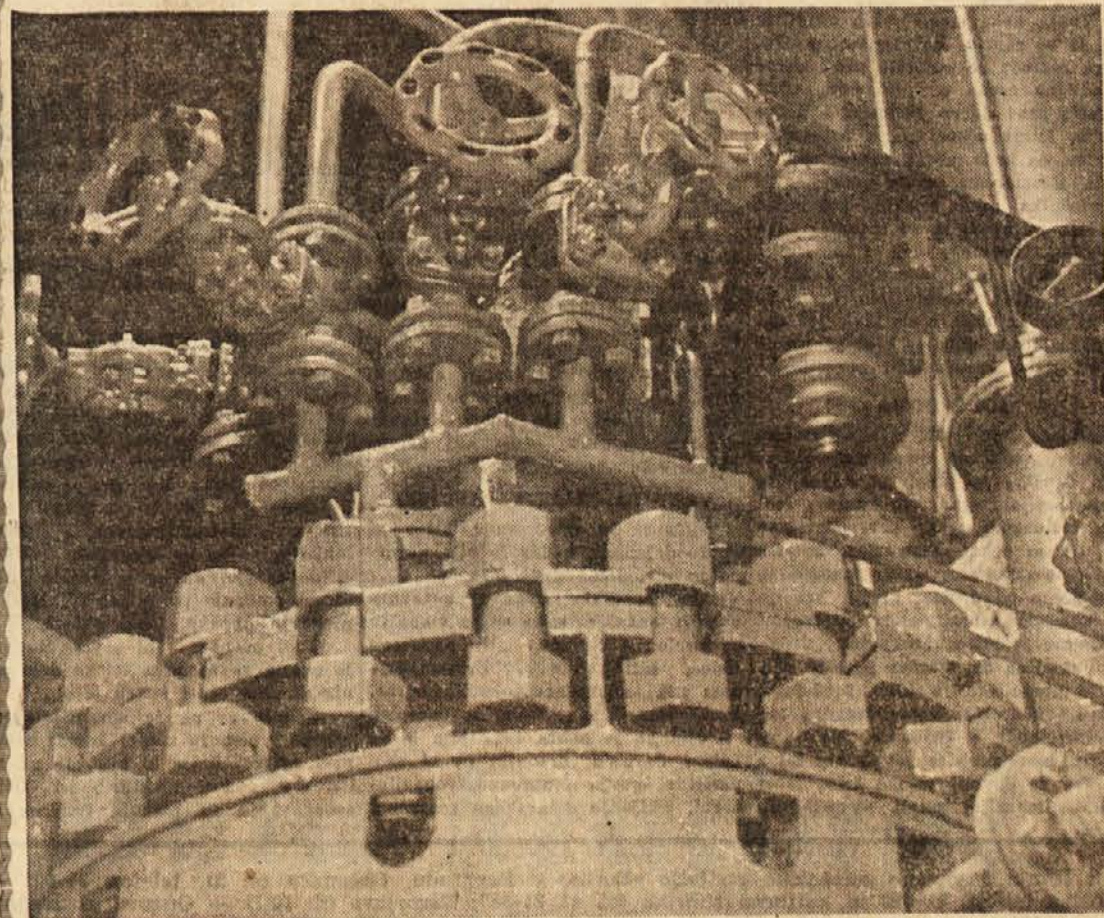
TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV

ARBO
PODGRAD — LJUBLJANA

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE

KEMIČNIH IZDELKOV PODGRAD PRI LJUBLJANI

ČESTITA K REPUBLIŠKEMU PRAZNIKU 22. JULIJU! PROIZVAJAMO: KRISTALNI BENCOL, TOPILA ZA TOVARNE LAKOV, BUTILNI IN AMILNI ALKOHOL, PARAAMINOFENOL ZA FOTOKEMIKA LIJE. OPRAVLJAMO TUDI RAZNA USLUŽNOSTNA DELA KAKOR DESTILACIJE, PREKRISTALIZACIJE, RAZNE SINTEZE ITD.

IZ NAŠIH KRAJEV

Vinska klet v Brdih bo ena najmodernejših v Srednji Evropi

Ljudska oblast daje ogromne kredite za razvoj gospodarstva, za napredek vinogradništva, ki je glavna panoga dejavnosti v Brdih. Lahko navedemo nekaj večjih primerov gospodarske dejavnosti v zadnjih letih. V letih 1951-1953 so napeljavali vodovod iz Soče preko Vrbovej v briške vasi. Kakšnega življenjskega pomena je napeljava vodovoda, so Brčici izrazili s tem, da so dan otvoritve vodovoda, 25. maj, proglasili za briški praznik. Letos je dobilo vodovod 15 vasi, končali so dela do mejnih vasi Vipolže in Pleševca. Letos pa bo dobilo vodo še nekaj vasi, predvsem Fojana in Hum.

Lani je bila napeljana elektrika tudi v najbolj zakonite vasi Kozbanskega kota. Pred meseci pa je občinski OLO Dobrovo kupil tudi prvi radijski prejemnik za šolo v Kozbanji. V občini Dobrovo so samo tri vasi, in sicer Pristava, Slavice in Krasno šč brez elektrike, kjer pa jo bodo začeli napeljavati avgusta, tako da bodo do konca tega leta elektrificirane vse vasi in vse hiše.

Največ investicij pa je dobilo kmetijstvo. Veliki novi kompleksni vinogradi v Nablem, Fojani, Medani, Vipolžah, v Kojskem, na Humu in v Kozani so ponos vseh Brčev. Lepo napreduje delo na državnem posestvu v Vipolžah. Upravnik tovarš Medved je z mesec dni se pod vasjo Dobrovo, kjer bo stala ena največjih in najmodernejših vinskih klet v Jugoslaviji, zajeda buldožer v zemljo. V kratkem bosta prišla na gradbišče še dva buldožerja in delo bo šlo hitreje od rok. Računajo že, da bodo klet zgradili v treh do štirih letih. Za klet je predvidenih 340 milijonov dinarjev, za letos pa je odobrenih 125 milijonov dinarjev. Klet bo ena najmodernejših v srednji Evropi; imela bo zmogljivost do 300 vagonov vina.

Razen kleti je predvidena gradnja upravnega prostora. Ker pa bodo za delavce potrebovali tudi stanovanja, so sklenili, da bodo namesto lesenih barak zgradili stanovanjske hiše s štirimi ali petimi stanovanji. Ko bo klet zgrajena, bo stanovanja prevzel občinski LO za svoje stanovanjske potrebe.

Na račun slabih filmov, ki jih je vedno več na sporedu naših kinematografov, je bilo že mnogo kritike. Vzlic temu se stanje ne izboljšuje. Zato so tudi na zadnji občinski konferenci Zveze komunistov Maribor-center, ki je bila v sredo zvečer, govorili pri vzgojnih vprašanjih o vplivu filmov na ljudi, predvsem na mladino.

Avgusta bodo v Solčavi odprli hotel

S prizadevanjem občinskega ljudskega odbora dobro napreduje delo pri gradnji hotela v Solčavi. Kot vse kaže, se bodo 1. avgusta odprla vrata prvemu gostu, ki skozi Solčavo odhajajo v Logarsko dolino. Marsikateri gost jo zaradi pomanjkanja primernih prostorov v Solčavi ubral naprej in prenočil v Planinskem domu v Logarski dolini ali pri Sestrah Logarjevih Gostom bo na razpolago 11 sob s približno 50 posteljami, ter več skupnih ležišč. Za nabavo opreme in dokončanja posloja bi potrebovali še šest milijonov dinarjev investicijskega kredita.

Doslej so v slovenjegrskem okraju našli čez 200.000 ličnik koloradskega hrošča

Skupine za zatiranje koloradskega hrošča so pri dosedanjem delu v slovenjegrskem okraju našle nad 200.000 ličnik in približno 800 koloradskih hroščev, ki so se v zadnjih tednih močno razširili. V nekaterih občinah, kot na primer v Ravnah na Koroškem so najbolj ogrožena krompirišča polja z nafno in benzinom, da bi preprečili širjenje škodljivca. Pri akciji sodeluje okrog 8000 otrok, ki za vsako najdeno ličnik dobijo 20 para in za vsakega najdenega hrošča 1 dinar. Okrajni ljudski odbor Slovenj Gradec je iz svojega proračuna za to akcijo prispeval 60.000 dinarjev. Pri predvzvedenju so na enem krompirjevem grmu v Ravnah na Koroškem. Slovenj Gradec in Prevaljah našli tudi po 200 do 300 ličnik.

Šentvidčani bodo ob Dnevu vstaje odkrili spominsko ploščo na Erženovi hiši

Občinska odbora SZDL v Šentvidu ter Zveze borcev pripravljata skupaj s ostalimi organizacijami in društvi ter JLA svečano proslavo Dneva vstaje. Zvečer pred praznikom bo velik partizanski miting. Nanj bodo prišle partizanske patrulje iz Smarternega, Taena, Mednega in s Toškega dela. Med potoma se jim bodo pridružili še drugi borci in gojenci predarmadne vzgoje. Na mitingu bodo sodelovali vojaška godba, pevski in tamburaški zbor Svobode ter razni recitatorji, po njem pa bo veselo rajanje. Naslednjega dne bodo ali ljudje v svečanem sprejedu izprehajali po Erženovi hiši v Vižmarjevemu kraju. Tu bodo odkrili spominsko ploščo borcem, padlim pred desetimi leti. Plošča bo tudi spomin na skojevsko Zanko Erjavca, ki je v tej hiši živel in delal, pa jo je »srna roka« na zverinski način ranje. Ubita. Precej Šentvidčanov pa bo šlo v Crnomelj, kjer bodo skupaj z ostalimi ljudmi praznovali Dan vstaje.

Vrata neke mariborskih osnovnih šol so se zaprla. Devet učencev drugega razreda je oddelilo proti domu z odlično oceno v spričovalu, štiri najst je prav dobro, šestnajst z dobro oceno, štirje učenci pa z neprimerno novico, da bodo morali razred ponavljati. Razmeroma mlada učiteljica je s ploščka pred šolskim poslopjem gledala za njimi in se trenutek, dva veselila, tranutek, dva tih jezila. Mišl so ji bile pobegnile nazaj v pravkar minulo šolsko leto, in ko so se otroci izgubili v daljavi, je tudi sama pohitela domov, kjer je začela pisati letno razredniško poročilo.

SOLA DOMA

»Razred je štel trinaštirideset učencev, večinoma otrok delavcev... Ena družina se proživlja s podporo socialnega skrbstva, vse ostale z rednim zaslužkom... Na prvi pogled se zdi, da so nekatere družine, katerih starši so zaposleni, stalše materialno oskrbljene od družin, ki jih hranijo in oblaščajo samo matere. V večini primerov je temu vzrok vino...

VADNICA, SLIKE, ČASOPISI

»Učenci so nove snov hitro in dobro dojemali, kadar je bila nazorna in metodično pravilno podana... Vendar za vsako stvar ni naravnih nazoril, nekatere slike so pa slabše in zastarele... Nimamo niti nagačene lišace, niti slike... Primanjkuje nam slik iz narodnoosvobodilne borbe. Pomagamo si z revijami in časopisi. Čitanka je dobra toda bila bi še boljša, če njeni uredniki ne bi skoparili s snovjo o narodnoosvobodilni borbi, življenju delavskega razreda v

Avgusta bomo začeli graditi na Dobrovem večje poslopje za trgovino, mlin, pekarijo in mesarijo. Tako bo v Brdih rešen problem trgovske mreže, ker dosedanje majhne trgovine po vseh ne morejo imeti na zalogi manufakturnega blaga in Brčici so prisiljeni kupovati obleko in obutev v oddaljeni Gorici, kar je zvezano s precejšnjimi stroški. Trgovina na Dobrovem pa bo imela centralno skladišče manufakturnega in drugega blaga, katerega bo potem lahko razdeljevala po sedanjih trgovinah po briških vaseh. Tudi svojim potrebnikom bo nudila vse, kar potrebujejo.

Brčici se zavedajo velikega gospodarskega pomena vinske kleti in tudi poslovne zgradbe, zato je to dvoje v zadnjem času glavni predmet razgovorov po brajdh in briških vaseh.

Botrovanje predsednika Tita

Na prošnjo staršev je predsednik republike maršal Tito botrovale desetem otroku družine Leban iz vasi Kamen št. 41 pri Tolminu. V njegovem imenu je roditeljem minulo sredo popoldne izročil darilo, paket z različni potrebščinami za novorojenčka, sekretar Okrajnega komiteja ZKS za Tolminsko tovariš Albin Dujs. Zakonca sta razen njega čestitala še tajnik Okrajnega ljudskega odbora tov. Ciril Kos in predsednik Občinskega ljudskega odbora Tolmin tovariš Franc Rutar.

Preimenovanje nekaterih naselij v tboveljski občini

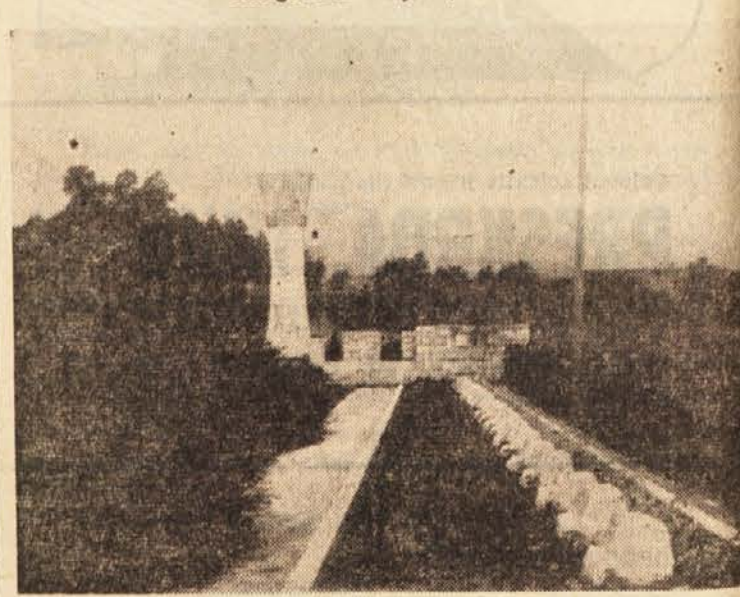
Ljudski odbor mestne občine Trbovlje je s posebnim sklepom preimenoval nekatera naselja na področju mestne občine. Naselje Sv. Katarina bo imelo poslej ime Čebe, dal naselja Sv. Marko, ki je v območju Trboveljske občine, dobi novo ime Ostanek, naselje Sv. Lenart, kolikor ga je v Trboveljski občini, se preimenuje v Vrhe. Celotno naselje Sv. Planina pa bo odsej nosilo ime Partizanski vrh. Nova imena bodo poslej veljala v službeni, poštni in splošni rabi.

Branili so zemljo med gorami

Na Bledu bodo jutri odkrili spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja.

»Branili ste zemljo med gorami, da ne bila bi plen zavojevalcev in jo ubranili — dasi ste vi sami zmagovalci.«

je izdelal domačin ing. Franc Svetina. Stroški znašajo 2.500.000 dinarjev. Zveza borcev na Bledu je trudoma zbrala 500.000 din, okrajna ZB iz Radovljice je prispevala 500.000 din, ostalo so zbrali LO MO Bled, LIP in ostala blejska podjetja. Spomenik stoji na »Porovi njivi«, kakor se imenuje pokopališče na Bledu, kjer počiva 23 domačih borcev in 9 borcev iz bratske Hrvatske republike in iz Srbije, ki so umrli v tujakšnji vojni bolnici in so pokopani poleg domačih borcev.

Spomenik in grobišče na Bledu

To so besede, ki so vklesane v masivnem, iz sezanskega marmora izdelanem 7 m visokem spomeniku-obelisku, težkem 35 tisoč kilogramov. Osnutek in načrt za spomenik pališče na Bledu, kjer počiva 23 domačih borcev in 9 borcev iz bratske Hrvatske republike in iz Srbije, ki so umrli v tujakšnji vojni bolnici in so pokopani poleg domačih borcev.

Pri izbiri tujih filmov bi morala odločati družba

le delovnemu kolektiviu uvoznega podjetja, temveč bi bilo treba ustanoviti svet, v katerem bi bili kulturni delavci, ki so zaposleni drugje. Vpliv filma na ljudi je tako velik, da bi o tem, kakšne filme bomo gledali v naših kinematografih, morala odločati družba.

DROBNE IZ ŠENTVIŠKE OBČINE

Začela so se pripravljala dela za gradnjo gimnazije. Vendar enkrat, so dejali Šentvidčani, ko so v četrtke začeli delavci podirati kozoile in drevje na prostoru, kjer bodo pričeli graditi novo gimnazijo. Prihodnji teden bodo začeli zvoziti opek in drugi material. Tudi buldožer bo že začel riti in pripravljati teren za gimnazijsko poslopje. Dolgo je trajalo, vendar je zmagala vztrajnost šentviškega občinskega odbora. Toda kljub temu se ni vse v redu. Še vedno so ne premakne z mrtve točke vprašanje premostitve skladišča »Kurivprodajec«. Na MLO Ljubljana zavlačuje rešitev več vprašanj. Čeprav je bila že pred dobrim mesecem na kraju samem komisija odbora za pritožbo mestne skupščine, ki se je strinjala s predlogom občine glede lokacije, še sedaj »Kurivprodajec« nima rešitve. To pa je resnično birokratski odnos oddelka za komunalo pri MLO Sprasujemo se, kakšne koristi imajo od taknega zavlačevanja? Ovirajo dela pri gradnji gimnazije, ker je pri sedaj to skladišče na poti, razen tega pa zavirajo podjetje »Kurivprodajec« vskladiščenje večjih količin kuriva za zimo.

Koncert godbe JLA. V Šentvidu je prisnela nova šola v bivše Skoflince zavode, ker se je prejšnja sanitarna šola preselila v Ljubljano. Da bi se pogotična voz med novoodloso garnizijo in občinstvom, je vojaški orkester priredil v dvorani Svobode prav lep uspeh koncert za Šentvidčane. Ki čer, kakršnega se Šentvidčani niso bili vojaške z burnim aplavzom. V odmoru je predsednik občine tov. Stalar v imenu občanov zaželel novi garniziji dobrodoščilo in se jim je istočasno zavrabil za lep in prijeten pozdrav na zraku soncu in v vodi. To bo prvo taborjenje, ki ga prireja Partizan za svoje člane ob podpori Društva prijateljev mladine v Šentvidu.

Trboveljski planinci praznujejo "PLANISKI TEDEN"

Trbovlje, 17. julija — V Zasavju je že v navadi, da zasavska planinska društva pripravijo vsako leto svoje planinske tedne s pestrimi spordi propagandnega, turističnega in družabnega značaja. Med obema planinskima društvoima v Trbovljah ter društvi v Zagorju, Hrastniku in v Radahcih se vsako leto razvija tih, neapovedano tekmovalno, kdo bo imel lepši in vsebinsko bogatejši planinski teden. Doslej sta svoj planinski teden že organizirali društvi v Radahcih in Zagorju. Obe priroditi, o katerih je naš dnevnik že poročal, sta navzile letošnjemu neugodnemu vremenu dosegli močan propagandni uspeh.

Partizanski taborjenje na Sorli. TVD Partizan prireja letos taborjenje za pionirje in mladince na Sorli v Zg. Senici pri Medvodah. Preko 35 mladih telovadcev in telovadke 15. julija odšlo, da preživeli del počinu na zraku soncu in v vodi. To bo prvo taborjenje, ki ga prireja Partizan za svoje člane ob podpori Društva prijateljev mladine v Šentvidu.

Sentvidčani bodo tudi šli v Crnomelj. Občinski odbor SZDL je zbral prijave na teritoriju občine za udeležbo na proslavi Dneva vstaje v Crnomlju. Prijavilo se je okrog 200 ljudi, ki bodo šli v Crnomelj s kamioni ali z vlakom. Predvsem so se odzvali delovni kolektivji vseh podjetij v občini.

Padla je s češnje in si zlomila obe roki

Stirinajstletna Marija Bremec iz Cepovana si je pretekli ponedeljek zalezela očesni in je splezala na drevje, da bi si jih natrgala. Toda pri tem je tako nerodno stopila na vejo, da ji je spodrsnilo. Ter je padla s okrog 7 metrov visoko. Zlomila si je obe roki ter se poškodovala po obrazu. Prepeljali so jo v vipavsko bolnišnico.

Stanovanja bodo začeli graditi. Sedaj so pripravne tudi te tolke na predovale da bodo kmalu začeli graditi stanovanjski blok z osmimi stanovanji in dvema garsonjerama. Stal bo nasproti krojaškemu podjetju »Modas«; zanj so že izdelani načrti. V proračunu investicij MLO Ljubljana je določenih 20 milijonov din za to poslopje in za pripravljala dela za drugo hišo, ki bo stala na bivšem telovadlišču Partizana. Prvo poslopje bo do zime že pod streho, tako, da bodo lahko preko zimo izvršili mizarska dela, spomladi pa bi lahko nadaljevali, tako da bi se jeseni stranke že lahko vselile.

Zivahna komunalna dejavnost. Tudi letos so pričeli v šentviški občini graditi gasilske baze. Lani so jih namreč zgradili v Guncljah in na Poljani, letos pa jih bodo na Trati in v Dolnicah. To je nujno, ker

Nesreča na gozdni žici

Dne 15. t. m. se je zgodila na Jelovici huda nesreča. Na gozdni višnji žici, ki prevaža les iz državnih gozdov Jelovice in Martinjaka na železniško postajo v Soteski, so se hotel popravljati neko okvaro. Ki je hotel pregledati inž. Ciril Kafol, upravitelj Gozdne uprave v Bob. Blatici, štrom po Jugoslaviji znani strokovnjak, specialist za trasiranje in gradnjo gozdnih višjih žic. Da bi mogel preveriti, če je popravilo okvara pravilno in dobro izvršeno, je sedel na vozček visoke žicnice, naložen z jamskim lesom in se spustil v dolino. Kakih 150 m na tem vozčku, na katerem se je spustil inž. Kafol, so delavci spustili drugi vozček, naložen z jamskim lesom ki je pa iz neznanh razlogov med vozčema skočil iz tira; pri tem je pa vlečna žica povzročila tako močan sunek na vozček, da katerem je sežig inž. Kafol. Da ga je sunek vrzel iz vozčka, ko je visel 12 m nad zemljo. Padej je na kamenita tla in se hudo poškodoval, zlomil levo nogo in roko in poškodoval na glavi; kakšne so notranje poškodbe, bodo ugotovili zdravniki bolnišnice na Jelovici. N-61

Majhen šolski OBRACUN

stari Jugoslaviji in iskanju kruha v tujini. Vadnica slovenskega jezika je za populomo odveč. Preveč usmerja le učitelja, premalo vaj nakazuje učencem...

POTUHA, VINO, POZABA

»Učenec... bo razred ponavljal. Starši se za njegovo delo v šoli in izven nje niso zanimali, Ose je pijanec. Otrok je dvanajstkrat opravičen izostal od pouka. Mati mu je za sledenje dajala potuho in ga skušala očitati z lažnimi izvigi... Otrok lahko zalde na nevarna pota... Starši dopuščajo, da se v poznih urah otroci potepajo po ulicah... Mati o njegovih napakah noče slišati.

SKRBI UČITELJICE

Roditeljski sestanki so bili dobro obiskani. Zanje so se zanimali tudi mnogi očetje. Nekajkrat se jih je udeležilo celo več kot mater... Na prvih sestankih so se starši zanimali le za uspeh svojih otrok, na naslednjih pa so na belih več zgornjih vprašanj... Zeleni so nasvetov, kako ravnati z otrokom doma, kadar kaj na park storil. Hoteli so se izogniti telesni kazni... Nasvete so radi upoštevali. In ko je razmeroma mlada učiteljica sredi noči kontno odložila pero, je bila sama s seboj nezadovoljna. Zdelo se ji je, da je konec koncev je premalo storila. Slika starih otrok, ki so zapuščali šole z nezadostnim uspehom, ji je znova in znova stopala pred oči...

OD VSEPOVSOD

KOČEVSKA

V petek je bila v Starem logu na Kočevskem majbna spominska svečanost v spomin na 12. obletnico ustanovitve L. SNOUB »Toneta Tomšiča«, ki je v svojih pohodih iz Dolenskega preko Stajerske dosegla zmagovite uspehe v borbi proti okupatorju. Svečanost je bila na kraju, kjer je bila brigada pred 12 leti formirana in kjer so ji ob 10. obletnici proslave slovenskih brigad postavili spomin ploščo.

KAMNIK

V počastitev Dneva vstaje slovenskega ljudstva bo v sredo 21. t. m. (in ne 23., kot smo zadnjih zabeležili) slavnostna predstava »Hasanaginica«, ki se jo bodo udeležili številni tuj gostje. Slavnostni govor o pomenu praznika bo imel eden od organizatorjev vstaje v kamniškem okolišu.

hoda s partizansko patrilo se bodo udeležili tudi bivši člani SNOS in narodni heroji Obžolt.

Ljudje na Kočevskem so se mnogokrat pritoževali, da ima Kočevsko zelo slabo zvezo z Jadranom, čeravno ni toliko oddaljeno od morja. Ta želja se jim je izpolnila sedaj, ko je podjetje »Avto« iz Kočevja pred dnevi uvedelo novo avtobusno progo Kočevje-Reka. Avtobus odhaja iz Kočevja jutraj in vrača se iz Reke zvečer. Zelo pripravo je ob nedeljah za izlete v Gorski kotar, Kolpsko dolino, Kostel in Reko ter Opatijo.

V. D.